

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 31 mars justerades.

§ 2 Anmälan om faktapromemoria

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2022/23:FPM75 EU:s långsiktiga konkurrenskraft *COM(2023) 168* till näringsutskottet

§ 3 Anmälan om granskningsrapport

Tredje vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till kulturutskottet:

RiR 2023:7 Tillit och kontroll – statlig bidragsgivning till civilsamhället

§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2022/23:105 till trafikutskottet

2022/23:112 till skatteutskottet

Redogörelse

2022/23:RR4 till finansutskottet

Motion

2022/23:2374 till finansutskottet

§ 5 Svar på interpellation 2022/23:300 om åtgärder mot utslagningen av elever

Anf. 1 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Fru talman! Åsa Westlund har frågat mig varför jag och regeringen ändrar utredningsdirektiven till Utredningen om fler vägar till arbetslivet så att utredningen inte fritt kan föreslå åtgärder för att lösa problemet med den stora utslagningen av elever.

Jag vill börja med att konstatera att Utredningen om fler vägar till arbetslivet har ett mycket viktigt uppdrag genom sitt fokus på elever som i dag har svårt att nå målen i grund- och gymnasieskolan. Det är problematiskt att så många som 15 procent av eleverna avslutar grundskolan utan behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan.

Det är uppenbart att skolan måste förbättras så att alla elever får de bästa förutsättningar att klara skolan och få med sig de kunskaper de behöver för att kunna försörja sig. Att ta bort gränsen för godkänt har presenterats som en lösning på problemet med att för många barn och ungdomar inte når målen i skolan. Jag delar inte den uppfattningen. Problemet är inte att det finns ett betyg för icke godkända kunskapsresultat i betygssystemet, utan att man inte tillräckligt tidigt identifierar de barn som behöver mer stöd och träning för att nå kunskapsmålen eller att elever inte får stöd i tid för att klara sin skolgång.

Det finns också ett behov av att se över kursplaner och betygsriterier. Abstrakta krav skapar en destruktiv stress hos många barn. Skolans styrdokument behöver reformeras i enlighet med barns kognitiva utveckling och intellektuella mognad och få ökat fokus på inläring och färdigheter samt fakta- och ämneskunskaper. Det är en rad åtgärder som behövs för att få en skola där alla elever får tillräckliga kunskaper för att klara vidare studier och yrkesutbildningar.

Elever som riskerar att inte nå målen ska ges stöd. Betyget F utgör en tydlig information om att eleven inte har nått upp till kraven och att ytterligare åtgärder kan behöva vidtas. Eftersom regeringen inte ämnar lägga fram förslag som skulle innebära att betyget F tas bort har regeringen genom ett tilläggsdirektiv förtydligat att utredningen inte ska lägga tid och resurser på att ta fram sådana förslag.

Jag värnar utredningens uppdrag att ge oss mer kunskap om de elever som inte når målen i grund- och gymnasieskolan och om vilka hinder som finns för genomströmning och etablering på arbetsmarknaden samt att lämna förslag som förbättrar situationen för dessa elever. Utredningen har ett fortsatt brett uppdrag att föreslå åtgärder för att lösa problemen med den stora utslagningen av elever.

Anf. 2 ÅSA WESTLUND (S):

Fru talman! Tack så mycket, statsrådet, för svaret!

I en demokrati räcker det inte att bara tycka saker, även om det är roligt att snabbt tycka saker i de sociala medier som vi har tillgång till. Demokrati handlar också om att ta till sig av varandras argument och lyssna på forskning och beprövad erfarenhet. Det ansvaret menar jag är betydligt större för oss riksdagsledamöter och statsråd än för allmänheten.

Det räcker inte att bara tycka när man bestämmer över miljoner människor i Sverige, utan då måste man också ta till sig av hur det fungerar i

verkligheten. Forskningen som finns på den fråga som tas upp här, nämligen spärrgränsen till gymnasiet i form av betyget F som nu har funnits i mer än två decennier, säger oss en del om hur det fungerar i verkligheten. Att lyssna på forskning skulle jag vilja säga att statsråd på Utbildningsdepartementet har ett särskilt stort ansvar för. De ska hålla kunskapens fana högt.

Utgångspunkten för min interpellation är att fler måste lära sig mer. Sverige ska kunna konkurrera med kunskap och smarta, nya lösningar – inte med låga löner. Vi socialdemokrater menar att på sikt måste nog alla elever i Sverige gå i gymnasieskolan. Det räcker helt enkelt inte på dagens arbetsmarknad att ha nio års grundskola för att få en stabil försörjning i det fortsatta livet.

I dag vet vi att förändringarna i och med införandet av betyget F som spärrgräns till gymnasiet väldigt tydligt har inneburit att en mycket stor grupp elever slås ut direkt efter grundskolan utan att ens gå vidare till gymnasiet. Vi vet också att en mindre andel klarar gymnasiet efter den här reformen. Det vill säga att utvecklingen går i helt fel riktning.

De studier som finns visar att den utslagning som nu sker, där var sjunde elev stoppas från att läsa vidare på ett nationellt program på gymnasiet, är väldigt kostsam för individen, familjen och samhället. Vi vet nämligen att betyget F som spärrgräns – inte kunskaperna, utan systemet – i sig leder till ökad utslagning och att samhället måste försörja ett antal individer genom hela deras liv trots att de hade kunnat klara gymnasiet och få en stabilare plats på svensk arbetsmarknad.

Jag menar att vi måste orka titta på den här frågan. Jag vet att det kan låta som att vi sänker kraven, men vi måste kunna ta till oss den forskning som finns och våga utvärdera detta. Jag hoppas att skolministern också vågar ta till sig av forskning och utgå från vad verkligheten nu säger oss, inte från vad hennes parti tyckte för 30 år sedan och hålla fast vid det trots att verkligheten har förändrats och visat att man hade fel.

Det finns som sagt flera forskningsstudier som visar att betyget F som spärrgräns har väldigt negativa effekter på sysselsättning senare i livet. Skolministern vill ändå absolut inte titta på den här gränsen. Jag undrar helt enkelt, fru talman, vad skolministern menar att det finns för belägg för att systemet med en spärrgräns i form av betyget F till gymnasiet måste vara kvar. Finns det någonting som visar på positiva effekter för elevers kunskapsresultat?

Anf. 3 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Fru talman! Självklart ska man lyssna på forskning. Jag skulle säga att det är ett stort problem att svensk skolpolitik inte har gjort det. Det är ett jättestort problem nu när det gäller till exempel kursplanerna att de absolut inte har byggt på kognitionsforskning. Kraven har kanske inte varit för högt ställda, men helt fel ställda för en stor grupp av elever.

Det finns också en stor grupp elever som har kommit sent till Sverige och därför inte klarat till exempel engelskan. Där finns i alla fall en liten möjlighet att klara sig in på gymnasiets nationella program även om man inte har haft den möjligheten.

I grund och botten handlar betyget F om att elever inte uppnår kunskapskraven. Att säga att de ska kunna gå på gymnasiets nationella program på precis samma villkor som dem som har tillräckliga kunskaper för

att göra det är ju bara att lura elever att ta ytterligare steg upp i en verksamhet som de faktiskt inte har förutsättningar att klara.

De allra flesta elever i Sverige börjar i gymnasiet. Det är väldigt få som inte gör det. Däremot är det många som hoppar av. Många av dem hoppar verkligen av och försvinner från systemet. Det är också många som finns kvar men som inte lyckas uppnå kunskapsresultaten. I de flesta fall beror det på att de inte har tillräckliga kunskaper från grundskolan.

Betyget F är också ett medel för att väcka grundskolan att ta sitt ansvar för dessa elever tidigare. Svensk skola lider väldigt mycket av ett system där man skjuter problemen framför sig. Man tror hela tiden att nästa stadium ska lösa problemen för en elev, men det är sällan så det blir. All forskning visar att ju tidigare man gör insatser, desto bättre resultat får man.

Skälet till att jag inte vill att utredningen ska fortsätta med detta är att man ju skriver utredningsdirektiv för att man vill ha förslag som ska genomföras, inte för att förslag ska läggas fram som man *inte* kommer att genomföra. Det handlar naturligtvis också om resurser. Utredningen ska kunna ägna sig åt annat än något som jag inte kommer att lägga fram förslag om.

Så som utredningsväsendet i Sverige fungerar är ibland ett stort slöseri. Det finns utredningar på många hundra sidor varav väldigt lite sedan kommer att genomföras.

För mig är det viktiga egentligen inte betyget F, utan det är att dessa elever saknar kunskapsmässiga förutsättningar att gå på gymnasiets nationella program. De har inte kunskaperna med sig. Om man till exempel ska bli elektriker och inte har tillräckliga kunskaper i engelska eller matematik kan det bli direkt farligt att gå på den gymnasieutbildningen. Det ställer höga krav på att man har förkunskaper. Jag tror att det är viktigt att hålla fast vid förkunskapskraven.

Anf. 4 ÅSA WESTLUND (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Jag uppskattade flera delar av statsrådets besked i svaret på min interpellation, som vi fick höra häri från talarstolen.

Jag delar uppfattningen att de som har utformat kunskapskriterierna inte har tagit tillräcklig hänsyn till hur barns hjärnor fungerar eller var man befinner sig i mognadsprocessen. Jag välkomnar att statsrådet tar upp det och att hon tänker titta vidare på det med större fokus på till exempel faktainläring.

Jag välkomnar också fokuset på tidiga insatser. Det är oerhört viktigt. Det var därför den tidigare regeringen införde läsa-skriva-räkna-garantin och såg till att det kunde anställas 36 000 fler personer i svensk skola som kan stötta de elever som inte fått den hjälp de behöver.

Det behövs ytterligare förstärkningar här, men det får vi spara till en annan debatt. Just nu ser vi dock hur regeringens politik tvingar fram stora nedskärningar i svensk skola. Vi lämnar detta för den här gången och fokuserar på dagens ämne.

Jag tänkte ta upp några av de forskare som jag har hittat när jag har letat efter saklig grund för denna betygsgrens.

Exempelvis skriver Jonas Vlachos, som är nationalekonom, att det inte vad han vet finns något som tyder på att F-IG-gränsen – haft positiva

effekter för vare sig skolsystemet eller elever. Däremot finns det en hel del som pekar på negativa effekter för eleverna, till exempel en ökning av antalet unga sjukpensionärer. Detta bygger han på den forskningsrapport som visar att det här faktiskt inte berodde på att man hade bristande kunskaper utan att man aldrig fick gå gymnasiet. Det var det som gjorde att man inte klarade gymnasiet; man kom inte ens in. Grunden för det var de nya betygsreglerna, inte plötsligt mycket sämre kunskaper. Från ett år till ett annat klarade färre gymnasiet. Det berodde på ett system som vi hade beslutat här i Sveriges riksdag.

Låt mig ta upp ytterligare några exempel.

Anna Sjögren säger i Sveriges Lärares tidning Vi lärare att betyget F riskerar att sänka kunskapskraven i hela klassrummet. Allt fokus handlar då om att i de sista årskurserna baxa igenom några elever över gränsen, och hela undervisningen läggs därmed på en för låg nivå för att den genomsnittliga eleven ska få den kunskapsutveckling man behöver.

Flera pekar också på att de som till exempel går på yrkesprogram självklart också behöver kunskap i svenska, matematik och engelska. Men behöver man exakt samma svenska när man ska läsa ett fordonsprogram som när man ska läsa ett teoretiskt program som samhällsvetenskap? Nej, jag tror inte det. Vi måste vara beredda att titta på gränserna. Stänger de dörren i onödan?

Jag upprepar att jag inte har någon färdig ståndpunkt, men jag tycker att det är beklagligt att skolministern redan från början säger att hon inte tänker lyssna på den forskning som finns och som säger att det här i onödan spärrar vägen för unga människor att tillägna sig mer kunskap. Hon tänker hålla fast vid den ståndpunkt som hon hade för 30 år sedan, även om den visat sig vara felaktig.

Jag tycker att en skolminister ska lyssna på forskningen. Jag bjuder återigen in skolministern att redovisa *någon* forskning som visar att spärrgränsen har lett till ett positivt resultat för eleverna eller samhället.

Anf. 5 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Fru talman! Åsa Westlund tar upp en väldigt intressant debatt: Behövs det samma krav för alla yrken? Egentligen tror jag inte att det är så. Men det är inte sant att man inte kommer in på gymnasiet, för det gör man absolut. De allra flesta ungdomar börjar gymnasiet. Det är inte det som är problemet. Problemet är att man i vissa delar har för låga kunskaper när man kommer in och eftersom man har för låga kunskaper har man svårt att ta sig över till ett nationellt program. Finns det några andra möjligheter? Finns det möjligheter att införa kortare yrkesutbildningar, kanske med lägre krav? Det här är jätteintressant att titta på.

Jag är dock helt övertygad om att det skulle leda till ett mindre fokus på dessa elever om man tog bort F-nivån. Åsa Westlund antyder det själv när hon säger att hon läst en artikel om att man nu baxar eleverna över kunskapsgränsen. Men vad hade hänt om man inte hade baxat dessa elever över kunskapsgränsen? Då hade de ju inte fått kunskaperna, och det hade varit ett jätteproblem för dem men även för alla andra som skulle gå i samma klass och läsa i samma takt som de elever som inte har klarat kunskapsmålen.

Jag tycker att det är ett för stort fokus på betyget F och ett för litet fokus på att betyget F visar att man inte har tillräckliga kunskaper. Jag är ju glad över att skolor verkligen anstränger sig för att baxa eleverna över gränsen.

Jag tycker dock att svensk skola lider av att man försöker göra allting i helklass i så stor utsträckning som möjligt i stället för att ha särskilda mindre undervisningsgrupper för de elever som verkligen behöver det för att nå målen. Vi måste anstränga oss mer för dessa elever, men det är i sig inget skäl för att ta bort gränserna. Om man bara tog bort gränsen och sa ”Du får gå på vilken utbildning du vill, oavsett kunskaper och förkunskaper” skulle man bara lura elever, och man får ett enormt problem i gymnasieskolan i stället.

I stället för att skjuta problemet uppåt i systemet och in i gymnasiet borde vi trycka problemet nedåt i systemet och se till att elever får hjälp och stöd tidigt.

Jag vänder mig dock emot bilden att eleverna inte får börja gymnasiet, för det gör de faktiskt i väldigt stor utsträckning.

Anf. 6 ÅSA WESTLUND (S):

Fru talman! Utgångspunkten för den här debatten har som sagt varit att fler ska lära sig mer. Forskning som finns visar att det betygssystem som vi har i dag leder till att färre lär sig tillräckligt mycket därför att färre går ut gymnasiet. Det är väldigt tydligt. Det finns forskning om det. Därför har jag hos skolministern efterlyst forskning som stöder hennes linje, nämligen att man absolut inte får titta på detta eftersom det vore skadligt. Nämn någon forskningsrapport som visar på det!

Den forskning som jag har hittat och den forskning som andra forskare refererar till visar att det här leder till sämre kunskapsutveckling, inte bara hos några elever utan hos alla elever, eller i alla fall hos stora elevgrupper som sedan hamnar utanför samhället. Vi har som samhälle inte råd med det. Vi har inte råd med att tusentals unga människor redan vid 16 års ålder slås ut från att läsa vidare på ett nationellt program som de hade kunnat klara; året innan det här systemet infördes klarade man nämligen det. De hade kunnat få jobb och försörja sig själva. I stället hamnar de i långvariga perioder av försörjningsstöd. Alla vi andra ska då försörja dem, i stället för att de ska ha frihet med egen inkomst och egen försörjning.

Jag hoppas att fortsättningen av regeringsperioden kommer att präglas av en öppenhet hos regeringen för att ta till sig av den kunskap och forskning som finns och att den politik som förs inte kommer att bygga på gamla paroller som skrevs för 30 år sedan men sedan har prövats mot verkligheten.

Anf. 7 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Fru talman! Det viktiga, anser jag, är att vi blir bättre i svensk skola på att sätta in stöd tidigt. Det är orimligt att så många lämnar grundskolan utan tillräckliga kunskaper för att klara gymnasiet. Det är det som det handlar om. Om man inte pratar tillräckligt bra svenska, inte kan skriva, inte kan engelska och inte har de basala kunskaperna i matematik får man väldigt svårt att klara gymnasiets nationella program. Det är klart att man inte löser problemet genom att bara säga: ”Det är helt okej! Du behöver inte kunna någonting i grundskolan. Det gör ingenting, för du kommer att klara gymnasiet.” Det säger sig självt att det inte fungerar på det sättet.

Jag tror att vi nu måste sätta in mycket större resurser på att elever ska få tidigt stöd i svensk skola. Vi måste våga differentiera mer även i grundskolan och se till att det finns fler speciallärare, fler mindre undervisningsgrupper, mer böcker och så vidare, så att de här eleverna får stöd tidigt. Sedan måste vi också hitta system för en bättre gymnasieskola för de elever som inte klarar kunskapskraven. Det tror jag är viktigt. Det är därför den här utredningens främsta mål är att hitta sådana vägar. Det ser jag verkligen fram emot att se mer av.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 6 Svar på interpellation 2022/23:220 om Sveriges beredskap mot högerextremism och hot mot rikets säkerhet

Anf. 8 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Mattias Vepsä har frågat mig vad jag och regeringen avser att göra för att öka vår beredskap mot inhemsk terrorism samt om jag kommer att ta ytterligare initiativ för att tidigarelägga exempelvis stödinsatser för att skolor och kommuner bättre ska kunna upptäcka och bemöta extremism. Slutligen har han frågat mig hur regeringen i sin ordföranderoll kommer att ta frågorna om att möta detta hot från diskussioner till handling.

De frågor som lyfts fram i interpellationen är centrala för vårt fria och öppna samhälle. Säkerhetspolisen beskriver att aktörer inom våldsbejakande extremism reagerar på händelser i omvärlden och använder dem som bevis för en påstått negativ samhällsutveckling och som motiv för att göra något åt den. Myndigheten menar att det traditionella attentatshotet består men att det bredare hotet mot demokratin blir alltmer framträdande.

En sådan utveckling är något som hela vårt samhälle bör ta på största allvar, och det är mot den bakgrunden som regeringen prioriterar åtgärder för att motverka terrorism och författningshotande verksamhet. Ett exempel är arbetet med en ny nationell strategi mot terrorism, som ska skapa en tydlig struktur och ökad kraft i arbetet mot terroristbrottslighet. Ett annat exempel är den proposition som regeringen nyligen lade fram och som innebär att det bland annat ska bli straffbart att delta i och finansiera deltagande i en terroristorganisation.

Det främsta målet för terrorismbekämpningen är förstås att attentat och andra terrorbrott aldrig genomförs. Det är med andra ord centralt att förebygga och förhindra sådan brottslighet. Det handlar då om insatser för att motverka radikaliserings och rekrytering till terrorist- och extremistgrupper. Här är inte minst skolan en viktig aktör. Förra året tillsattes en utredning om skolsäkerhet, och regeringen har nyligen beslutat om ett tilläggsdirektiv som innebär att utredaren ska tydliggöra skolornas brottsförebyggande roll. Inom ramen för arbetet med skolans demokratiuppdrag erbjuder dessutom Skolverket skolorna stöd i arbetet mot intolerans och extremism.

Att bekämpa alla former av terrorism och våldsbejakande extremism är också en prioritering för det svenska EU-ordförandeskapet. Den 13–14 mars i år genomfördes den svenska ordförandeskapskonferensen Violent extremism and terrorism – challenges and responses. Där lyftes bland an-

nat hotet från våldsbejakande högerextremism och islamism, hotet från ensamagerande gärningspersoner samt onlinedimensionen av radikaliserings och rekrytering till våldsbejakande extremism och terrorism fram.

Att motverka de säkerhets- och författningshot som finns mot Sverige är avgörande för att försvara det öppna och fria samhället. Det är ett uppdrag som den här regeringen tar på allra största allvar och som vi kommer att fullfölja med den kraft och den målmedvetenhet som vår samtid kräver.

Anf. 9 MATTIAS VEPSÄ (S):

Fru talman! Jag tackar justitieministern för svaret.

I februari avslöjade Säpo att Säpo slagit till mot en gruppering som misstänks ha ägnat sig åt olovlig kårverksamhet. Det är fråga om högt uppsatta personer med kopplingar till extrema rörelser, men också till myndigheter och politiska partier. Det avslöjades bland annat att en av de personer som misstänks sökt en anställning som säkerhetsansvarig hos riksdagspartiet Sverigedemokraterna här i riksdagen, mitt i demokratins hjärta. Det verkar också vara så att man bland de här figurerna har militär bakgrund.

I Tyskland 2022, men också igen i mars, bara för någon månad sedan, slog polisen till och grep flera ledare i den så kallade Reichsbürgerrörelsen, vars ideologi handlar om att förneka den demokratiska staten och som lyckades rekrytera fler till de här tankarna under pandemin. Det bygger på konspirationsteorier. Man sprider felaktiga idéer kring vacciner. Man drivs av en idé om att staten tagits över av en elit som förtrycker folket och vill genomföra ett folkutbyte. Det är konspirationsteorier som till vardags saluförs av extremhögern och högernationalistiska rörelser, globalt men också här i Sverige.

I en rapport som Center mot våldsbejakande extremism har skrivit är en av slutsatserna att högerextrema terrorister arbetar globalt. Man hämtar näring ur kriser och sprider konspirationsteorier och desinformation, precis som under coronapandemin och i samband med det amerikanska valet 2022. Den ökade aktiviteten online ger ökade möjligheter att ta kontakt med ungdomar, som tillbringar alltmer tid på spel- och kommunikationsplattformar, för att sprida sina idéer och radikalisera fler. Här är väl det viktigaste att myndigheter och andra aktörer som vill motverka våldsbejakande extremism behöver utöka sin kunskap om detta mångfasetterade högerextrema hot. Tonvikten inom det våldsförebyggande arbetet har tenderat att ligga på islamistiska aktörer; även om våldsbejakande högerextremism har uppmärksamats alltmer på senare år är detta fallet.

I både min fråga men också i ministerns svar är vi lite grann inne på vad Säkerhetspolisen gör för bedömningar. Den bedömning vi kommer åt och kan ta del av är årsredovisningen. Där sägs för föregående år att det traditionella attentatshotet består, men det bredare hotet mot demokratin blir alltmer framträdande.

Våldsbejakande extremister använder sig av samma metoder som främmande makt i form av subversiv verksamhet som infiltration och påverkan för att öka splittringen i samhället. Det säger Fredrik Hallström, chef för kontraterrorism och författningsskydd.

Det viktiga är att det traditionella attentatshotet främst utgörs av ensamagerande gärningspersoner som motiveras av våldbejakande islamism, extremism och våldsbejakande högerextremism. Hotet kan ändras snabbt,

vilket utvecklingen vid manifestationer som koranbränningarna vid Turkiets ambassad i början av 2023 visar.

Vi vet också att vi under de senaste åren har haft flera uppmärksammade dåd i Sverige i skolor och nu senast i Almedalen med det tragiska mordet på Ing-Marie Wieselgren. I samtliga fall har gärningsmannen haft högerextrema värderingar och hämtat inspirationen i nätets mörka delar.

I regeringens vårandringsbudget föreslås 50 miljoner just för att bemöta och bekämpa våldsbejakande islamism. Ser ministern ett behov av att bredda uppdraget mot bakgrund av kunskapen från våra expertmyndigheter, som jag precis redovisat, och den erfarenhet vi har?

Anf. 10 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Än en gång tack till Mattias Vepsä för både interpellationen och möjligheten att diskutera den här i dag.

Låt mig kommentera några av de saker som Mattias Vepsä tar upp. När det gäller beskrivningen av hotet mot den inre säkerheten i Sverige skulle jag först vilja bredda den beskrivningen med att lyfta fram tre olika aspekter av det hotet.

Det första är det hot som kommer från stater som har väldigt offensiva motiv att agera i Sverige på olika sätt med påverkansoperationer, cyberattacker och vad det nu kan vara för någonting. Vi tänker framför allt på stater som Ryssland, Kina och Iran.

Det andra hotet mot den inre säkerheten kommer i hög grad från terrorister och våldsbejakande extremister. Jag ska komma tillbaka till det alldeles strax, eftersom det är vad interpellationen framför allt handlar om.

Jag skulle också i sammanhanget vilja lyfta fram den tredje aspekten man ska ha med sig för att ha hela hotet mot den inre säkerheten klar för sig. Det är det systemhot som kommer från den grova organiserade brottsligheten.

Den grova organiserade brottsligheten har inte sällan kopplingar till olika våldsbejakande extrema rörelser, kanske framför allt av islamistiskt slag. Där har vi hela bilden klar för oss.

Om vi sedan zoomar in på det som interpellationen avser, frågan om terrorismen och den våldsbejakande extremismen, skulle jag ändå vilja säga att det över tid är framför allt tre olika rörelser som har beskrivits som hot mot den inre säkerheten.

Det handlar om dels autonom vänster, dels islamistisk extremism och dels högerextremism. Över tid, på senare år, har Säkerhetspolisen framför allt betonat hotet från de två senare, den våldsbejakande islamismen och högerextremismen.

Jag uppfattar att Säpos årsrapport ger uttryck för den helhetsförståelsen av säkerhetshotet. Jag uppfattar också att tillslag och andra insatser, kända och okända, bekräftar att hela det perspektivet verkligen finns med. Det gäller för både antiterroristarbetet och arbetet mot författningshot mot Sverige.

När det gäller de 50 miljoner som Mattias Vepsä nämner är det helt riktigt att regeringen tillskjuter ytterligare 50 miljoner till Säkerhetspolisen i vårandringsbudgeten. Det gör vi som en kvittens på en framställan från Säpo om 50 miljoner kronor avseende just den våldsbejakande islamismen.

Prot. 2022/23:94
21 april

Svar på
interpellationer

Bakgrunden till det är det som har beskrivits nu under senare tid. Vi ligger fortfarande kvar på tre på den femgradiga skalan med det förhöjda terrorhotet mot Sverige. Men vi är ett mer prioriterat mål i dag än vad vi var för ett eller två kvartal sedan.

De 50 miljoner kronorna går just till att möta det faktum att vi är ett mer prioriterat mål för den typen av våldsbejakande terroristmotiv. De tillförs också för att man ska kunna göra allt vad som krävs för att möta det utan att tumma på andra väsentliga delar av antiterroristarbetet och författningsskyddet, då förstås inkluderande hotet som kommer från olika högerextremistiska krafter.

Anf. 11 MATTIAS VEPSÄ (S):

Fru talman! Jag tackar för det fördjupade svaret.

Om man lägger ihop några av de rapporter som CVE och även Säkerhetspolisen har framställt de senaste åren vet vi att det ena ger det andra. Får vi ett ökat tryck från våldsbejakande islamism ökar också hotet från den våldsbejakande högerextremismen. Den frodas framför allt i ensamkretsar. Man hämtar näring från nätet, och sedan är man redo att begå våldsbrott. Precis som ministern säger har det hotet vuxit de senaste åren. Vi har i Sverige en rad bevis för att just högerextrema krafter har gått från tanke till handling på ett rätt fruktansvärt sätt.

Det krävs lagändringar, som du var inne på i svaret, om terrorism, som vi har backat upp i riksdagsarbetet och som den föregående regeringen gjorde. Men vi måste också jobba långsiktigt och förebyggande. Jag tror framför allt att vi måste hålla både en och två bollar i luften samtidigt.

Jag tänkte koppla det lite grann till den situation vi har i svensk politik. Vi har ett parti med rötterna i nazism som självt har släppt en vitbok. Det har än i dag minst sagt svårt att hålla rent från extremister. Det har en avgörande röst här i kammaren.

Jag tänkte lyfta upp några saker och exempel från den här våren som oroar i varje fall mig och som företrädare för riksdagspartiet har ägnat stor kraft och möda åt.

Man lägger fram förslag om att minska statliga medel för arbetet mot rasism. Vi har inte så stora problem med diskriminering och rasism i Sverige, säger företrädaren och den migrationspolitiska talespersonen för Sverigedemokraterna.

Apropå våldsbejakande islamism ägnade ordföranden i justitieutskottet stor kraft åt att säga: Varför bränna en koran? Bränn hundra till. Det var under den situation vi hade med koranbränningar och demonstrationer utanför Turkiets ambassad.

Det bidrog minst sagt till att skruva upp stämningen både här i Sverige och runt om i världen. Dessutom visade det sig i efterhand att personer med tydliga kopplingar till sverigedemokratiska organisationer eller medier hade organiserat direkt eller indirekt, det får man väl resonera om. De hade i varje fall finansierat mötestillståndet utanför den turkiska ambassaden.

Kalla Fakta i TV4 avslöjade för bara några veckor sedan hur Sverigedemokraternas chefsideolog under våren har varit delförfattare och också omslagspojke till ett manifest med konspirationsteorier och lögnar. Det var lögnar som också riktade sig mot den här kammaren och politiska partier här.

I valet i höstas uppmärksammades att 289 kandidater som gett uttryck för nazism eller rasism fanns med på olika riksdagspartiers listor, vilket är hemskt. Av dessa fanns 214 med på ett partis lista, nämligen Sverigedemokraternas.

Då är vi tillbaka till att se att vi måste jobba brett. Vi måste som demokrater stå upp mot den våldsbejakande extremismen och inte backa utan fortsätta se till att vi gör breda satsningar för att stå upp för demokratin och alla människors lika värde. Vi ska inte driva på för att dra ned statsanslag eller underminera våra myndigheters säkerhetsarbete.

Det är mot den bakgrunden jag ställer frågan. Ser ministern hela bilden? Är det lika viktigt? Nu säger Gunnar Strömmer att Säkerhetspolisen ska kunna upprätthålla kampen också mot högerextremismen.

Jag undrar: Hur ser ministern på samarbetspartiet? Vi vet att underrättelsesflödet och attentatshoten utomlands ökar. Vi vet också vi måste fortsätta att se hela bilden och satsa på kampen mot den högerextremism som har vuxit sig stark.

Anf. 12 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Låt mig först ta fasta på det som är regeringens främsta ansvar: att i varje läge stå upp för den svenska demokratin och för den svenska författningen och att skydda demokratin och vår författning mot både yttre och inre säkerhetshot.

Detta uppdrag tar regeringen på största allvar, och det bekräftas både genom regeringens politiska inriktning, genom de uppdrag som vi ger till våra brottsbekämpande myndigheter och andra relevanta myndigheter på området och genom de växande resurser som vi hela tiden tillför arbetet.

Jag tänker också på den beskrivning av säkerhetshotet som de myndigheter som lyder under regeringen ger uttryck för när de vid varje given tidpunkt täcker av de hot som är relevanta för svensk del. I ett tidigare skede var det den autonoma vänstern, men det är numera mindre påtagligt så och mer fokus på den våldsbejakande terrorismen och extremismen som kommer både från det islamistiska hållet och från det högerextrema hållet.

Resurstillskottet, som vi nyss nämnde, avser just att möta det faktum att vi är ett mer prioriterat mål för islamistiska aktioner. Det ska också ses som ett uttryck för att vi vill säkerställa att den mobilisering som nu måste ske för att möta detta hot inte ska ske på bekostnad av annan löpande viktig verksamhet för att möta andra hot, inklusive det hot som kommer från högerextremt håll.

Mattias Vepsä nämnde själv det tillslag som gjordes mot den misstänkta olovliga kårverksamheten. Det handlar nu om en förundersökning, och vi kan av lätt insedda skäl inte gå in närmare på vare sig vad den handlar om eller vad den kommer fram till. Men så mycket kan man ändå säga att den är ett uttryck för att myndigheterna tar alla de säkerhetshot som finns mot Sverige på lika stort allvar.

Om vi inte ska devalvera värdet, betydelsen eller de skarpa konturerna i detta arbete är det utomordentligt viktigt att dra en väldigt klar rågång mellan å ena sidan det som Säpo och andra myndigheter beskriver som terrorism eller våldsbejakande terrorism, å andra sidan en politisk debatt mellan partier som kan tycka olika saker men som rymmer i och skyddas av vår yttrandefrihet, vår föreningsfrihet och annat.

Om den gränsdragningen blir alltför otydlig tror jag att det finns en utomordentligt stor risk att man underminerar inte bara kraften i arbetet mot terrorismen och författningsskyddet utan kanske också den demokratiska legitimiteten i arbetet. Det vill jag ha sagt.

Allra sist: Alla partier, oavsett färg och oavsett placering på den politiska skalan, har ett utomordentligt stort ansvar för att säkerställa att man med god marginal kan trovärdiggöra att man håller extremism av olika slag på ordentligt avstånd. Det gäller alla partier.

För Moderaternas del var det i ett fall en tidigare moderat riksdagsledamot som fängslades för bokföringsbrott rörande en friskola i Göteborg som hade kopplingar till våldsbejakande islamism. I Socialdemokraternas fall fick inte SSU i Skåne under ett antal år offentliga bidrag därför att man inte ansågs leva upp till demokratikraven just vad gäller rågången mot islamismen. Alla partier har ett ansvar för att hålla denna rågång kristallklar.

Anf. 13 MATTIAS VEPSÄ (S):

Fru talman! Jag instämmer i Gunnar Strömmers beskrivning av regeringens inställning: Vi har alla ett viktigt ansvar för att upprätthålla demokratin.

Det jag har försökt visa i debatten här är min oro för utvecklingen. Den handlar om att man som politiker också har ett ansvar för vilka samarbeten man ingår i.

Det jag har framfört här i kammaren är visserligen ett inlägg i en politisk debatt och visserligen ett inlägg i Sveriges riksdag, men det är inte påhittade fakta. Det är öppna källor som kan peka på att det finns företrädare här i Sveriges riksdag som använder sig av samma konspirationsteoretiska utgångspunkter i sina resonemang för att forma politik. Och det är inte vilket parti som helst, utan det är regeringskonstellationens största parti.

Jag har försökt ställa frågor som: Har vi helhetsbilden? Ser vi hela hotet? Eller kommer dessa grumliga tankar in i de olika projekt som utgör Tidöavtalet eller i de samarbetsprojekt som man har för att få Regeringskansliet att snurra runt?

Jag tycker att det här är viktigt, och jag uppskattar verkligen ministerns svar. Vi delar inställningen från både moderater och socialdemokrater att vi ska ha ordning och reda och att vi ska stå upp för demokratin och ta hotet från den extrema miljön på fullt allvar.

Det är viktigt framöver att se att vi går från ord till handling och inte lyssnar på de element här i Sveriges riksdag som vill dra ned bidraget till antirasistiskt arbete, som vill underminera det demokratiska systemet och som har över ett hundratal nazister på sina listor.

Låt oss i stället hitta breda överenskommelser och se helheten, satsa mer resurser på skolor och förebyggande arbete och skärpa lagstiftningen så att vi kan bekämpa den våldsbejakande miljön oavsett vilken ideologi den lutar sig mot!

Anf. 14 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag tycker att det är oerhört viktigt att ha som utgångspunkt att hotet mot den svenska inre säkerheten kommer från flera olika håll.

Det är aggressiva auktoritära stater som Ryssland, Kina och Iran, som inte tvekar en sekund att operera i Sverige, om än inte med militära medel, för att uppnå sina olika politiska och andra strategiska mål.

Det finns också ett påtagligt hot från terrorister och våldsbejakande extremister som över tid egentligen har bestått av tre konstellationer: den autonoma vänstern, de högerextrema och de våldsbejakande islamisterna. På senare tid menar Säpo och andra relevanta myndigheter att vi har haft goda skäl att framför allt betona det islamistiska hotet och hotet från olika högerextrema grupper.

Det bästa sättet att ta reda på vilken politik regeringen står för är kort sagt att se på alla tydliga uttryck för den. Det gäller alltifrån den rekordstora mobiliseringen av resurser till våra brottsbekämpande myndigheter, inklusive Säkerhetspolisen, till beskrivningen av uppdragen så som de framkommer i regleringsbrev och den beskrivning av uppdraget som bekräftas, inte minst i årsberättelser men också på andra sätt, från de aktuella myndigheterna.

Där framkommer med all önskvärd tydlighet att det är full kraft som riktas mot alla de hot som finns mot Sverige, mot vår demokrati och mot vår författning – och detta alldeles oavsett om motiven bakom hoten är islamistiska eller högerextrema.

Jag kan försäkra både Mattias Vepsä, den här kammaren och svenska folket att kraften i detta arbete kommer att vara oförminskad så länge den här regeringen sitter i Rosenbad.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellationerna 2022/23:238 och 286 om tillsyn av Polismyndigheten

Anf. 15 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Per-Arne Håkansson har frågat mig om jag avser att ta initiativ till ett oberoende tillsynsorgan för Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Kriminalvården i syfte att stärka allmänhetens tillit och förtroende.

Vidare har Katja Nyberg frågat mig vad jag anser om ett inrättande av en oberoende kontrollfunktion alternativt en särskild tillsynsmyndighet och, om jag inte anser att det är rätt väg att gå, vilka förslag jag har för att komma till rätta med Polismyndighetens strukturella hinder.

I dag saknas en myndighet som har ett specifikt ordinarie tillsynsansvar över polisen. I stället utövas tillsynen av ordinära tillsynsorgan men också av extraordinära tillsynsorgan som Riksdagens ombudsmän, alltså Justitieombudsmannen, och Justitiekanslern.

I budgetpropositionen för 2017 avsattes medel för att förstärka både den interna och den externa tillsynen. Vid Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Kriminalvården inrättades tillsynsorgan direkt under myndighetsledningen, och Justitiekanslern tillfördes medel för att kunna öka sina personella resurser i syfte att utöka sin extraordinära tillsyn över bland annat polisen och Kriminalvården.

Det kan mot den bakgrunden konstateras att det redan i dag finns en intern och extern tillsyn av bland annat Polismyndighetens verksamhet.

Prot. 2022/23:94
21 april

Svar på
interpellationer

Under våren 2022 lämnade den parlamentariskt sammansatta 2020 års JO-utredning sitt betänkande om översyn av JO-ämbetet till riksdagsstyrelsen. I betänkandet föreslås bland annat att det tillsätts en ny utredning med uppdrag att göra en bred översyn av den offentliga tillsynen, inklusive de frågor som lyfts fram av interpellanterna i dag.

Min utgångspunkt är självklar: Ska vi återupprätta tryggheten i Sverige är det viktigt med en väl fungerande tillsyn över Polismyndighetens och andra rättsvårdande myndigheters verksamhet. Det är någonting som regeringen prioriterar mycket högt. Sedan riksdagsstyrelsen överlämnat JO-utredningens betänkande till riksdagen bereds förslagen nu i konstitutionsutskottet. Jag vill invänta utskottets behandling av frågan innan regeringen tar ställning till vilka ytterligare åtgärder på området som behöver vidtas.

Anf. 16 PER-ARNE HÅKANSSON (S):

Fru talman! Jag vill tacka justitieminister Gunnar Strömmer för svaret på min interpellation. Om jag tolkar formuleringarna korrekt finns det en öppning och kanske även ett intresse från regeringens sida för att ta initiativ i interpellationens riktning.

Bakgrunden till den interpellation jag lämnat in är uppmärksamheten kring polisledningens krissituation i början av mars, och det fokus som sedan dess riktats mot landets polisledning, har ställt frågan på sin spets. Men det handlar i grunden om en långsiktig frågeställning om tillit och förtroende för demokratin och samhällssystemet.

Polismyndigheten och Kriminalvården står inför stora utmaningar. Dessa myndigheters långtgående befogenheter att ingripa i enskildas liv förutsätter en effektiv och kontinuerlig tillsyn av verksamheten, såväl internt som externt.

Mellan 2017 och 2022 ökades anslaget till Polismyndigheten med 50 procent, och förutom ökade resurser fick man också ökade befogenheter såsom nya avlyssningsregler och annat. Nu talas det i Tidöavtalet om visitationszoner och paradigmskiftet på en rad områden, och då behöver dessa följas upp för att samhällsfunktionerna ska hålla i längden. Etiska aspekter, jävsregler och tillitsfrågor behöver lyftas fram. De är en viktig del av helhetsbilden, som jag ser det, från allmänhetens synpunkt.

Frågorna om en fristående tillsynsmyndighet för polisen och Kriminalvården har uppmärksamats av Riksdagens ombudsmän, JO, och tas upp särskilt i den parlamentariska kommittén om en översyn av JO-ämbetet, där jag för övrigt själv har ingått.

När det gäller hur den offentliga förvaltningen bör utövas har två doktriner ställts mot varandra i den forskning som har bedrivits på området. Den ena har haft förvaltningens självständighet och egenkontroll som utgångspunkt och är kanske inriktningen just nu, medan den andra har sett en extern granskning utförd av ett fristående tillsynsorgan som norm för den offentliga förvaltningen.

I svaret hänvisar justitieministern till att den tidigare regeringen avsatte medel för att förstärka såväl den interna som den externa tillsynen i form av extra resurser till polisen, Säkerhetspolisen och Kriminalvården samt till JO-ämbetet. Han vill nu invänta KU:s behandling av frågan som jag här har lyft fram.

Utifrån en helhetsbedömning skulle jag ändå vilja fråga justitieministern hur han bedömer behovet av ett fristående tillsynsorgan för polis, åkla-

Anf. 17 KATJA NYBERG (SD):

Fru talman! Tack för svaret, justitieministern!

Jag är ledsen att säga det, men svensk polis är i dag tyvärr en myndighet i fritt fall. En väl fungerande polis är en förutsättning för en trygg rättsstat. Svensk polis har i dag stora utmaningar att fullfölja sitt uppdrag och behöver ökade resurser, både ekonomiskt och lagföringsmässigt. Men ytterst är det en ledningsfråga. Vi har en polisledning som inte vill bli bättre, och det kommer då heller aldrig att bli bättre om vi politiker inte gör det som krävs.

Trots att anslagen sedan 2015 har fördubblats till cirka 40 miljarder per år och utredningsverksamheten ökat med nästan 30 procent fler anställda har det totala antalet redovisade ärenden till Åklagarmyndigheten sjunkit. Om Sverigedemokraterna och regeringen ska fortsätta att strö pengar över polisen i konkurrens med så mycket annat som försvar, sjukvård, pensionärer och så vidare måste vi begära mer pang för pengarna, så att säga.

Det är välkommet med den utredning som justitieministern nämner i sitt svar och som har i uppdrag att göra en bred översyn av den offentliga tillsynen. Men det finns också ett betänkande som överlämnades 2015 och fortfarande bereds i Regeringskansliet. Vi vet inte heller i dagsläget vad svaret kommer att bli från konstitutionsutskottet.

Vad alla däremot vet är att krisen inom polisen fortgår varje minut, timme och dag. Utifrån den kris som råder inom Polismyndigheten kan inte svaret bara vara att vi måste avvakta utredningen eftersom den kommer att ta alldeles för lång tid, troligtvis flera år.

Riksrevisionen har i en färsk rapport granskat Polismyndighetens hantering av mängdbrott och det stora antalet tillsatta särskilda händelser gällande den grova brottsligheten. Rapporten visar på en myndighet som inte klarar av sitt uppdrag. Dessutom är Polismyndigheten inte öppen för att ta till sig av Riksrevisionens kritik, vilket enligt Riksrevisionen är mycket ovanligt. Rikspolischefens svar på den kritik som riktades i rapporten var: Jag håller inte med.

För mig blir det i och med rikspolischefens svar väldigt tydligt var problemet ligger: i den högsta polisledningen. För att vi ska ha en chans att få ordning på Polismyndigheten, mängdbrotten och den grova kriminaliteten behöver det ske något redan nu. Vi har inte tid att avvakta en utredning.

Det finns i dag en intern och extern tillsyn av polisen, men som justitieministern säger saknas det en myndighet som har ett specifikt ordinarie tillsynsansvar över Polismyndigheten. Tillsynen utförs av ordinära tillsynsorgan och även av extraordinära tillsynsorgan, men utifrån de resultat som Polismyndigheten uppvisar fungerar inte de här kontrollfunktionerna. Dessutom tar det väldigt lång tid. Kontrollerna sker i efterhand, och då är det många gånger för sent.

En oberoende kontrollfunktion handlar om att få alternativ information till den som polisen själv för fram om sin verksamhet och olika rådande förhållanden. Aktuell information borde i stället komma i anslutning till att polisen för fram sin information, ibland även innan, och inte som nu i efterhand.

Svar på
interpellationer

I dag förlitar man sig i Riksrevisionen och i resultatdialogen på de svar och uppgifter som Polismyndigheten lämnar. En oberoende kontrollfunktion skulle ha tillgång till polisens system och själv kunna ta fram uppgifter och inte vara i händerna på polisens goda vilja att redovisa korrekta uppgifter. Som det är nu är det mer en fiktiv kontroll, eftersom man är beroende av rikspolischefen. Den man är ålagd att kontrollera är alltså ens chef.

I och med att kontrollfunktionerna inte fungerar och tiden inte finns för att avvakta en utredning undrar jag hur justitieministern kommer att säkerställa att rätt information framledes delges från Polismyndigheten.

Anf. 18 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag ska försöka hantera båda interpellanterna i ett sammanhang. Det är i hög grad överlappande frågor men ändå inte helt.

Jag tror att man måste sortera upp de här frågorna en del. Mycket av den problembeskrivning som Katja Nyberg ger – jag förstod också på Per-Arne Håkansson att hans interpellation i alla fall delvis emanerade ur den senaste tidens rapportering kring olika problem inom polisen – instämmer jag i, även om jag vänder mig mot beskrivningen av en polis i fritt fall. Den tror jag att man skulle ha svårt att få stöd för om man åkte runt till polisstationerna i Sverige. Vi har en polis som arbetar stenhårt och som lyckas väldigt väl i sitt uppdrag varje dag ute på fältet, och det tycker jag att vi måste ta som utgångspunkt.

Med det sagt finns det strukturella problem i svensk polis. De är väl belysta, tycker jag, i de externa granskningar som har presenterats här under våren. Vi har den alltför låga brottsuppleringen, och det finns frågetecken kring om polistillväxten sker ute i kapilläerna, så att säga – på bredden, på fältet, i utredningsverksamhet eller i yttre tjänst – eller om den sker mer på toppen eller midjan av pyramiden.

Det har gjorts en granskning av användningen av särskilda händelser. Jag vet att det finns olika sätt att se på det. Men det är klart att det uppstår frågor och ställer saker på sin spets när man disponerar om personal till vissa ställen för att någon vecka eller några veckor senare få motsvarande problem på det ställe man tagit resurser ifrån.

Det finns en massa olika frågor här som är utomordentligt relevanta. Jag håller helt med om att vi inte kan invänta en större utredning av hur tillsynen ska organiseras på myndighetsnivå. Jag vill vara extremt tydlig med att alla de problem som man på goda grunder kan se när det gäller svensk polis, i ljuset av allt som görs och som också är bra, måste adresseras, men framför allt på andra sätt.

Jag tänker att det ska ske genom våra regleringsbrev, hur vi formulerar våra uppdrag till polisen och hur vi som regering och riksdag på olika sätt följer upp resursanvändningen. Den utgångspunkten instämmer jag i till hundra procent. Om vi nu mobiliserar mer ekonomiska resurser och tillför effektivare verktyg till svensk polis ökar förstås medborgarnas berättigade förväntningar på resultat och politikens ansvar för att säkerställa att det blir utväxling av de resurser och verktyg man tillför.

Allt det och hela den problembilden måste hanteras på andra sätt än genom nya utredningar. Där är jag med till hundra procent.

Den större frågan, om svensk polis och kriminalvård ska granskas av en särskild myndighet, som då skulle inrättas för det syftet, måste däremot

utredas i särskild ordning. Det handlar i grund och botten om att göra om myndighetsstrukturen för tillsynen.

Min bestämda uppfattning är att vi med högt tempo och stor operativ kraft kommer att kunna ta itu med en hel del – jag skulle vilja säga alla – strukturproblem som på goda grunder lyfts fram när det gäller svensk polis utan att behöva invänta några utredningar. Däremot måste frågan om tillsynen, av enligt mig lätt insedda skäl, tas om hand på ett sådant sätt att man i så fall kan hitta lösningar som kan vara beständiga över lång tid. Båda sakerna låter sig göras men inte inom ramen för en och samma process.

Anf. 19 PER-ARNE HÅKANSSON (S):

Herr ålderspresident och justitieministern! I debatten nämndes en polisledning i fritt fall. Jag tar avstånd från den formuleringen och ställer mig inte bakom den. Min uppfattning om svensk polis är att man gör ett starkt och bra jobb och gör insatser utifrån de resurser och möjligheter som finns.

I min interpellation ville jag lyfta upp frågan om tillsyn och demokratisk förankring, som är viktigt för att det på lång sikt ska finnas förtroende för och tillit till svensk polis. Justitieombudsmännens årliga rapporter har lyft fram problematik inom både polisen och kriminalvården. Många frihetsberövade får sitta lång tid i häktet innan de förflyttas till anstalt. Det beror, som jag har förstått det, på resursbrist.

Den ledningskris som rådde inom polisen under vintern kan jag tänka mig ledde till att en hel del resurser fick läggas på att hantera den typen av frågor i stället för på det som ska vara huvudfokuset: att bekämpa brott och gängbrottslighet. Då hade det kunnat vara en fördel att ha ett oberoende tillsynsorgan som kan fokusera på de frågorna och se till att det långsiktigt bedrivs på ett sätt med demokratisk förankring.

Jag ställde en fråga till justitieministern i mitt tidigare anförande om hans uppfattning om behovet av den typen av organ. Anser justitieministern att det finns ett sådant behov?

Anf. 20 KATJA NYBERG (SD):

Herr ålderspresident! Jag vill vara tydlig med att enskilda poliser och chefer gör ett väldigt bra jobb inom Polismyndigheten. Men vi ser exempel på exempel på att det inte fungerar. Ändå tillåter vi det fortsätta och tittar bara på. Det är uppenbart att tillsynen av Polismyndigheten inte fungerar i dag.

Det har tidigare funnits en oberoende utredningsfunktion som utgick från evidensbaserat polisarbete. Det var en mycket kvalificerad grupp som tillsattes 2009, tror jag. Men tyvärr fungerade denna funktion endast i sex månader. Det berodde på att polisledningen ville lägga munkavle på dem. Det enda de kunde göra var att avgå, vilket de gjorde 2010. Vi hade alltså redan då en polisledning som inte tålde att bli synad. Och det bara fortsätter. Någonstans måste det sättas stopp.

Det finns ett exempel i närtid. Rikspolischefen talar om att poliser ska säga som det är och att det ska vara högt i tak. Men när medarbetare gör det uppskattas det inte, och budskapet anpassas och blir urvattnat. Ett exempel på det i närtid är konflikten på Polismyndighetens internrevision. Granskarna är internrevisorer och informerade rikspolischefen om kons-

Prot. 2022/23:94
21 april

Svar på
interpellationer

tigheter i samband med granskning av Polismyndighetens styrning av Nationellt forensiskt centrum.

De tre internrevisorerna ville inte skriva under sin egen rapport på grund av att den var tillrättalagd, efter önskemål från en av dem som ingick i granskningen. Det mynnade ut i att den ansvarige revisorn omplacerades på grund av så kallad illojalitet mot den närmaste chefen, som det uttrycktes.

I § 14 polisförordningen står det att ”en anställd vid Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen ska underrätta sin förman om sådana förhållanden i polisarbetet som förmannen bör känna till”. Men den ansvarige revisorn som försökte efterleva den underrättelseplikten blev omplacerad på grund av illojalitet mot sin chef. Han är fortfarande omplacerad. Det hade inte skett om vi hade haft en internrevision som var en oberoende funktion på riktigt.

Om vi nu inte ska byta ut högsta polisledningen och ska invänta en utredning för att eventuellt få en oberoende kontrollfunktion på plats undrar jag hur vi ska komma till rätta med problematiken. Det enda alternativ som jag ser kvarstår är en haverikommission. Vi behöver en mer offensiv krishantering av samhällets viktigaste myndighet. Om vi inte snabbt kan inrätta en kontrollfunktion, på grund av att vi måste invänta en utredning, är alternativet en haverikommission för att identifiera problemområden, strukturella hinder och förändringsbehov. Jag tror inte att det räcker med bara regleringsbrev, tillsyn, samtal med polisledning och så vidare.

Hur ska vi göra det på riktigt, för att få stopp på galenskapen inom Polismyndigheten?

Anf. 21 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ålderspresident! Jag ska försöka sortera upp det här i två frågor. Den ena är den mer övergripande om tillsynen över polisen och Kriminalvården. Den andra är lite mer operativ och hands on, hur man kan komma till rätta med strukturella brister i svensk polis utan att behöva invänta utredningar som tar flera år.

Jag tar den första frågan först. Jag är öppen för att se vad riksdagens konstitutionsutskott kommer att komma fram till. Det kommer vi inte att behöva vänta särskilt länge på. Jag tror ändå att vi kan vänta oss det den här sidan sommaren. Jag hoppas att det kommer att ge oss god vägledning om hur vi ska gå vidare med de större frågorna när det gäller tillsynen av myndigheter, inklusive Polismyndigheten och Kriminalvården.

Jag är väl medveten om att det i olika omgångar under senare år i kvalificerade sammanhang och med stor parlamentarisk bredd i förankringen har förts fram förslag på en särskild tillsynsmyndighet för polis och kriminalvård. Det har också framförts kritik mot det av olika skäl. Nu ska vi se hur KU i all sin vishet möjligtvis dömer av vägen framåt. Jag ser fram emot att ta del av det.

När det gäller de andra delarna, inklusive det oberoende tillsynsorgan inom myndigheten som Katja Nyberg efterfrågar, bedömer jag inte att det över huvud taget har att göra med den typen av myndigheter när det gäller den externa tillsynen. Det är sådant som ligger inom ramen för hur svensk polis ska organiseras internt och för hur vi styr genom regleringsbrev, resurssättning och annat. Där har vi alltså helt andra möjligheter att agera skyndsamt.

Jag ska inte gå in närmare på detaljerna när det gäller de vittnesbörd som Katja Nyberg lyfter fram och som jag inte riktigt kan värdera, i alla fall inte på volley här i riksdagens talarstol.

Men man kan i alla fall säga något på ett allmänt plan. Vi vet att det finns strukturella brister i svensk polis. Flera av dem har uppmärksammats under denna vår. Det gäller både brottsupplärning och tillväxt. Sker det inte ute på fältet, i utredningsverksamheten och i yttre tjänst så som politiken förväntar sig att det ska ske? Hur använder man möjligheten att disponera om resurser inom myndigheten från en region till en annan?

Alla dessa frågor är på bordet, och de frågorna kommer att adresseras och hanteras strategiskt och skyndsamt under det år vi nu befinner oss i. Det kommer inte att behöva inväntas några långbänkar i statliga utredningar.

Utan att gå in närmare på de detaljer som Katja Nyberg lyfter fram vill jag också säga något annat. I den mån det finns interna granskningsorgan ligger naturligtvis hela legitimiteten i den interna granskningen i att den får ske på ett oberoende sätt utan otillbörlig påverkan från de delar i verksamheten som ska granskas. Det gäller för Polismyndigheten. Det gäller för alla myndigheter. Och i ett välfungerande samhälle gäller det för den delen för all annan verksamhet över huvud taget.

Det är utmärkt att ni lyfter fram dessa frågor, som gäller både det långsiktiga och det mer strukturella. Det handlar om hur vi ska granska myndigheter i Sverige och om det mer operativa och omedelbara. Hur kan vi i fullt medvetande om att det utförs ett utomordentligt arbete i svensk polis samtidigt ta hand om de uppenbara strukturella problem som finns? Behövet av att göra detta växer för varje ny skattekrona och varje nytt effektivt verktyg som vi tillför svensk polis.

Anf. 22 PER-ARNE HÅKANSSON (S):

Herr ålderspresident! Utifrån de resonemang som har förts här av justitieministern uppfattar jag att det finns ett intresse av att komma framåt i frågorna om tillsyn av och kontroll över Polismyndigheten, Kriminalvården och Åklagarmyndigheten. Det handlar också om de iakttagelser som inte minst Justitieombudsmannen gör i sin årliga ämbetsberättelse.

Det känns hedersamt att justitieministern vill avvakta KU:s behandling, men jag har förstått på justitieministern att han ändå ser behov av en ökad tillsyn.

Under den senaste tioårsperioden eller tjugoårsperioden har anmälningarna till Justitieombudsmannen ökat dramatiskt. Enskilda människor uppfattar att de hamnar i kläm i systemet. Detta gör att arbetsbördan ökar på JO men kanske framför allt att enskilda medborgares ärenden kanske inte alltid kan tas om hand på ett bra sätt utifrån de behov som finns. Så nog finns det anledning att arbeta vidare med dessa frågor. Jag ser fram emot att justitieministern tar initiativ på området framöver.

Anf. 23 KATJA NYBERG (SD):

Herr ålderspresident! Jag vill komma tillbaka till att polisen presterar allt sämre trots kraftigt ökade resurser, nya befogenheter och en stor omorganisation. Det är nog ingen som har missat det, men få frågar sig vad polisen gör med de befintliga resurserna, vilka krav som ställs och vilka resultat som ska uppnås.

Hade rikspolischefen varit vd i näringslivet hade han aldrig fått förnyat förtroende. Om man får en mångmiljardinvestering och det resulterar i minskad produktivitet får man inte sitta kvar. Med den nya polisorganisationen, som inrättades 2015, är det Anders Thornberg som har det fulla ansvaret för hela Polismyndigheten. Medborgarna förtjänar en rikspolischef som fattar de beslut som krävs och som levererar resultat.

Till syvende och sist handlar det om rätt ledarskap, men jag vet att regeringen inte är med på båten ännu när det gäller att byta ut rikspolischefen. Tyvärr finns det väldigt många duktiga chefer och medarbetare inom Polismyndigheten som i dag inte vågar synliggöra de utmaningar som finns på grund av risk för att bli omplacerade, som i exemplet från internrevisionen, med motiveringen att de är illojala.

Jag har nämnt alternativen. Man kan ha en haverikommission. Man kan byta ut polisledningen. Eller så kan man återinföra det som fanns 2010, en form av oberoende utredningsfunktion. Men då är problemet att den ligger under Polismyndigheten. Det blir som en form av stopgap. Vi måste få en tillfällig lösning så att vi får stopp på den här galenskapen inom Polismyndigheten. Det handlar om att all information och det som finns blir transparent, och då måste vi kunna kontrollera det. Detta ska alltså inte tillsättas av polisen och kontrolleras av polisen. Då undrar jag: Kan vi göra någon form av tillfällig lösning, stopgap, i stället för att bara invänta den längre utredningen och vad KU kommer att säga?

Anf. 24 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ålderspresident! Tusen tack för en utomordentligt viktig debatt kring frågor som är angelägna i sig! Medborgarna har berättigade förväntningar på att ökade resurser och vassare verktyg till polisen och för den delen andra delar av brottsbekämpningen dels ska leda till bättre resultat, dels ska följas upp på ett sådant sätt att vi kan säkerställa att vi får valuta för varje satsad skattekrona.

Jag välkomnar båda interpellanternas perspektiv vad gäller behovet av en effektiv tillsyn. Jag tycker att det är en oerhört angelägen sak att varje mått och steg som vi vidtar framåt i denna del handlar om att bejaka granskning, bejaka revision och bejaka tillsyn. Det är klart att om relevansen i den granskningen och tillsynen ska vara hög och om granskningen och tillsynen ska ha en legitimitet och trovärdighet bygger det på att den är oberoende i förhållande till det som ska granskas. Det gäller alldeles oavsett om granskningsorganet finns utanför Polismyndigheten, om vi nu talar om Polismyndigheten, eller om det kompletteras med ett granskningsorgan på insidan.

Jag tycker att det enskilt viktigaste att ta med sig från denna debatt är detta: Vad vi nu än gör ska det gå i riktning mot ökad revision, ökad tillsyn, ökad granskning, ökad transparens och ökat oberoende. Det kommer att gagna svensk polis. Det kommer att gagna andra rättsvårdande myndigheter. Det kommer att förbättra resultaten, och det kommer att stärka medborgarnas tilltro både till den polisiära verksamheten och till politikens förmåga att säkerställa valuta för varje satsad skattekrona.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Anf. 25 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ålderspresident! Anna Wallentheim har frågat mig hur jag och regeringen kommer att verka för att åtgärder inom kriminalpolitiken inte ska strida mot barnkonventionen.

Låt mig börja med att understryka att Sverige har en utomordentligt allvarlig utveckling med en systemhotande gängkriminalitet som påverkar hela vårt samhälle. Och det är tydligt att även väldigt unga personer, inte sällan barn, ingår i dessa kriminella nätverk och också begår väldigt allvarliga brott. Dagens regelverk är inte anpassat till den utveckling som har skett. Det betyder bland annat att påföljdssystemet när det gäller barn och unga måste vara utformat på ett sådant sätt att det också trovärdigt kan möta en sådan kriminalitet. Det inkluderar också frågan om straffens längd. Lite förenklat kan man säga: Även straffen för unga brottslingar måste höjas.

Med det sagt särbehandlar ändå straffsystemet unga personer. Det kan till exempel innebära att ungdomar som begår allvarliga brott också får straffet nedsatt just på grund av att de är unga. Barn och unga som begår allvarliga brott måste förstås mötas av tydliga och adekvata reaktioner, och en kriminell livsstil måste kunna avbrytas i tid. Människor har också rätt till skydd mot allvarlig brottslighet, också när den begås av unga lagöverträdare. Genom att föra en politik av det slaget kan man också tillgodose den rätt som barn och unga har till skydd mot att dras in i kriminalitet och att utnyttjas av kriminella nätverk.

För att minska brottsligheten, öka tryggheten i samhället och förhindra att barn och unga hamnar i kriminalitet behövs också ett mycket effektivt brottsförebyggande arbete. Socialtjänsten har förstås en central roll i det arbetet, och regeringen vill därför stärka socialtjänstens förebyggande och brottsförebyggande arbete samtidigt som olika program för föräldraskapsstöd byggs ut.

Som Anna Wallentheim anger har samarbetspartierna i Tidöavtalet kommit överens om att straffrabatten för unga lagöverträdare ska utredas och att en sänkning av straffmyndighetsåldern ska övervägas. Barnkonventionen gäller förstås som svensk lag, och barnrättsperspektivet ska givetvis ingå som en del i det lagstiftningsarbetet.

Sammanfattningsvis behöver det tas krafttag mot ungdomsbrottsligheten, och all lagstiftning och övriga åtgärder kommer förstås att utformas i överensstämmelse med barnkonventionen.

Anf. 26 ANNA WALLENTHEIM (S):

Herr ålderspresident! Jag vill börja med att tacka justitieminister Gunnar Strömmer för svaret på en fråga som jag och många med mig har känt en oro för. Framför allt vill jag lyfta fram sista delen av svaret som extra glädjande, nämligen denna: "Barnkonventionen gäller som svensk lag och barnrättsperspektivet ska ingå som en del i lagstiftningsarbetet. Sammanfattningsvis behöver det tas krafttag mot ungdomsbrottsligheten och all lagstiftning och övriga åtgärder kommer att utformas i överensstämmelse med barnkonventionen."

Jag är helt enig med Gunnar Strömmer om att vi behöver göra mer för att få bukt med ungdomsbrottsligheten. Det måste handla både om rättsliga föreskrifter och åtgärder och om det förebyggande arbetet.

Tidigare i veckan hade vi i justitieutskottet debatt kring unga lagöverträdare. Där var det jag som föredrog delen om hur vi socialdemokrater ser på dessa frågor. I debatten valde jag bland annat att prata om att samhällets kamp mot kriminaliteten måste vara skoningslös och att vi måste se till att den som begår brott i Sverige och är tillräckligt gammal ska få kännbara straff, detta både för att visa vilka värderingar vi har i Sverige och för att visa att samhället står på offrens sida.

Men, herr ålderspresident, vad jag också lyfte i debatten är att barn är barn och att vårt största ansvar som politiker och samhälle såklart är att alla barn i Sverige kan bli sitt bästa. När barn begår brott och gör andra illa är anledningen till detta ofta att vuxna har misslyckats.

Både jag och justitieministern är säkert väl medvetna om att barn och unga som bor i områden som är extra utsatta och där kriminaliteten har en stark grogrund ofta löper större risk att hamna i kriminalitet än andra barn. Vi vet att när barn och unga misslyckas i skolan löper de större risk att hamna snett i livet, och vi vet att långa köer till BUP och socialtjänst liksom en svag elevhälsa också ökar risken för att barn och unga inte får den hjälp de behöver.

Detta gör att vi måste prata om barn och unga lagöverträdare som både förövare och offer. Barn är offer i den extrema kriminalitet och brottslighet som vi ser i dag. De blir offer som tvingas in i brottsliga strukturer. De är offer som tvingas att bli förövare.

Denna interpellation bottnar dock i en oro för att vi ibland glömmer att barn är barn och att vi genom oproportionella straffskärpningar, sänkt straffmyndighetsålder med mera riskerar att göra våra barn till grövre kriminella och framför allt att vi bryter mot flera delar i barnkonventionen.

Herr ålderspresident! Jag är otroligt stolt över att barnkonventionen är svensk lag sedan den 1 januari 2020. Men sedan Tidöavtalet presenterades har det kommit en del kritiska röster just kring de delar som rör kriminalområdet när det handlar om barn.

Bland dessa kritiska röster kan bland annat Bris och Rädda Barnen nämnas. Det är två välkända organisationer som vi alla vet står på barns sida. Detta är röster som menar att det finns punkter i Tidöavtalet som riskerar att strida mot barnkonventionen.

Jag har haft möjlighet att sitta ned med dessa och andra barnrättsorganisationer under de senaste veckorna för att diskutera detta. Därför skulle jag i mitt första inlägg vilja ställa följande frågor: Hur ser ministern på den kritik som har lyfts upp? Har ministern och departementet suttit ned med de olika barnrättsorganisationerna för att verka för att de framtida förslag som regeringen är beredd att lägga fram faktiskt är kompatibla med barnkonventionen?

Anf. 27 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ålderspresident! Tack för en utomordentligt fin möjlighet att diskutera viktiga och angelägna frågor!

Låt mig börja med en beskrivning av den brottslighet vi nu ser och i vad mån den tränger allt djupare ned i åldrarna, och det gör den.

Ett väldigt starkt intryck under mina första sex månader är att vi har byggt en rättsordning och en ordning när det gäller socialtjänsten, alltså snittet mellan rättsstat och socialstat, som är anpassat till en helt annan verklighet än den som vi som samhälle nu möter.

Låt mig bara nämna den 15-årsgräns som kommer igen i väldigt många olika sammanhang. Det är inte bara en fråga om straffmyndighetsåldern; det är också en fråga om när polisen exempelvis får sätta in hemliga tvångsmedel. Om man griper 14-åringar i en bil med sprängmedel och vapen får polisen inte ta mobiltelefonerna och tömma dem på information eftersom barnen inte har fyllt 15 år. Socialtjänsten har inte heller haft rätt att sätta in insatser mot barn utan föräldrarnas medgivande med mindre än att barnen har fyllt 15 år.

I en situation när rekryteringen in i de kriminella nätverken börjar när barnen är åtta, nio eller tio år och de är fullfjädrade brottslingar när de är tretton, fjorton år gamla måste vi se oerhört nyktert på detta. Jag menar att den uppdelning mellan hårt och mjukt i synen på hur man ska hantera barn som ibland görs är förlegad. Den rätts- och socialstat som måste kliva fram måste vara krävande och uppfordrande och gå längre i en rad olika avseenden än vad vi har gjort hittills, annars kommer vi inte att ha en chans att bryta den här utvecklingen.

Alla de delar som jag nu nämner är föremål för reformer som är grundade i Tidöavtalet, men det tillkommer hela tiden nya aspekter som vi måste ta itu med.

Låt mig nämna en aktuell händelse, nämligen fritagningen av en 17-åring som var intagen och inlåst på ett så kallat särskilt ungdomshem, dömd för ett mord. Det fallet har aktualiserat många principiella frågor kring hela vår ordning runt unga brottslingar. Straffet tror jag att många tycker är provocerande lågt när det i grund och botten handlar om ett konstaterat mord. Det handlar också om det faktum att rymningar inte är kriminaliserade, och det handlar om att personen i fråga blev svensk medborgare under det att han var misstänkt för det här allvarliga brottet, det vill säga: Det finns inte något skötsamhetskrav för unga som ansöker om svenskt medborgarskap.

Detta har också satt ljuset på en rad frågor som närmar sig de barnrättsliga frågorna, till exempel i vilken utsträckning man kan använda mobiltelefoner eller surfplattor och kommunicera med omvärlden även om man är dömd för ett bestialiskt mord och man råkar vara under 18 år. Det handlar också om de begränsningar som finns för personalen på dessa hem i förhållanden till barn och unga när det gäller att kroppsvisitera dem eller söka igenom deras rum efter mobiltelefoner, vassa föremål eller droger.

Allt det här är en illustration av att vår ordning inte är ägnad att möta den systemhotande grova organiserade brottslighet som dessvärre alltför många barn och unga redan är en del av. Det måste vi ändra på.

Då är frågan om man kan göra det med den kraft som regeringen med stöd av Sverigedemokraterna här i kammaren nu aviserar och fortfarande respektera de rättigheter för barn och unga som framkommer av barnkonventionen. Min bestämda uppfattning är att ja, det kan man göra.

Det som följer av barnkonventionen, bara för att ta ett par exempel, är att man ska ha en straffmyndighetsålder. Detta slås fast; i övrigt är det rekommendationer. Olika länder gör på olika sätt när det gäller exakt var man ska lägga straffmyndighetsåldern. Skulle vi bestämma oss för 12, 13

eller 14 år skulle inte det på något sätt strida mot barnkonventionen. Vi kan även stänga möjligheten att använda mobiler och surfplattor på de här ungdomshemmen utan att agera i strid med barnkonventionen.

Jag är fullt medveten om att barn har rättigheter som vuxna inte har, men vi har väldigt goda möjligheter att åstadkomma detta.

Anf. 28 ANNA WALLENTHEIM (S):

Herr ålderspresident! När jag träffat polisen har jag också fått höra att den dag polisen kommer i kontakt med våra barn och unga kan det många gånger vara för sent. Man önskar att komma i kontakt med unga tidigare. Dock lyfter många av de poliser jag har träffat fram att det är andra saker som måste sättas in mycket tidigare. Vi måste börja redan i förskolan med att stärka våra barn och unga och så vidare.

Jag är också osäker på om de barnrättsorganisationer jag har talat med skulle hålla med Gunnar Strömmer om det han sa i sitt svar nu. Jag hoppas att departementet och ministern utnyttjar möjligheten att sitta ned med dem för att se att man verkligen går hand i hand. Detta är viktiga frågor.

Enligt barnkonventionen ska rättssystemet ta hänsyn till barnets ålder och främja att barn återanpassas till samhället. Rättsväsendets agerande mot unga är därför otroligt viktigt när det gäller att se till hur framtidens vuxna formas.

Vi är många i justitieutskottet som i olika debatter har lyft fram den forskning som pekar på att det är skadligt för barn att exponeras för det straffrättsliga systemet för tidigt och att detta många gånger begränsar deras möjligheter att växa upp som ansvarstagande vuxna. Studier visar också att unga som kommer i kontakt med det straffrättsliga ibland till och med kommer ut som värre kriminella, för de har kommit i kontakt med kriminella gäng eller andra nätverk och så vidare. Det är därför otroligt viktigt att vi ser till att de får den rätta vården när de kommer i kontakt med rättssystemet.

Att förhindra att barn utnyttjas och rekryteras till kriminalitet är en av våra viktigaste uppgifter i samhället, såklart. Vi vet att alla barn skiljer sig åt och att barn skiljer sig från vuxna i både sin fysiska och sin psykiska utveckling. Detta är bland annat bakgrunden till barns lägre straffrättsliga ansvar och att vi har ett separat system där barn och unga behandlas på ett mer individbaserat sätt.

Herr ålderspresident! FN:s konvention om barns rättigheter har som mål att ge barn oavsett bakgrund rätt att behandlas med respekt och att få komma till tals. Barnkonventionen klargör vilka rättigheter alla barn i hela världen har. I beslut och åtgärder som rör barn ska barnets bästa alltid beaktas. Staten har ett ansvar för att skydda barnet mot vanvård, utnyttjande och övergrepp. Och barnkonventionen gäller alla barn.

Alla barn som befinner sig i Sverige ska ha samma rättigheter utan åtskillnad. Det gäller oavsett om ett barn är medborgare, har tillfälligt uppehållstillstånd, är asylsökande eller EU-medborgare eller vistas i Sverige utan tillstånd.

Det finns förslag i Tidöavtalet som syftar till att upptäcka kriminella tidigare. Det är i grunden något bra och positivt. Men de förslag och tillvägagångssätt som nämns där menar jag och barnrättsorganisationerna riskerar att kränka barns rättigheter. Bland annat föreslår ju regeringspartierna och Sverigedemokraterna olika tvångsmedel och visitationszoner där

man utan brottsmisstanke ges rätten att kränka människors integritet, privatliv och rörelsefrihet. Det är något som bryter mot artikel 16 i barnkonventionen.

Vi hör tyvärr redan i dag barn berätta att de utsätts för visiteringar på väg till och hem från skolan bara för att de bor i ett visst område eller att de utsätts för identitetskontroller bara på grund av sin hudfärg.

Flera av dessa repressiva åtgärder saknar dessutom tydligt underlag i forskning och riskerar att kränka barns integritet, privatliv och rörelsefrihet. Det blir oproportionerligt och leder inte till önskad effekt.

Därför undrar jag: Hur ser statsrådet på att de förslag som regeringen lägger fram ska grunda sig i forskning och bevisligen ha den effekt som regeringen önskar, utan att kränka barns rättigheter?

Anf. 29 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ålderspresident! Låt mig först säga att det är alldeles uppenbart att vi allra helst vill förebygga och förhindra att barn över huvud taget hamnar i de här sammanhangen. Vikten av det förebyggande arbetet är, uppfattar jag, en okontroversiell ståndpunkt. Om man läser Tidöavtalet noggrant kommer man också att finna att det finns en offensiv på det brottsförebyggande området som jag har saknat under tidigare år i form av strategi, struktur, systematik och effekt.

Jag kan peka på ett par saker som vi har vidtagit åtgärder kring under de senaste månaderna. Låt mig nämna tydligare och entydiga direktiv till pågående utredning om att riva sekretesshinder. Och låt mig peka på en fråga som man hör överallt om man talar med kommuner, socialtjänst, polis eller skola, nämligen att polis, skola och socialtjänst måste kunna dela information och skapa en gemensam systemkraft, främst för att förebygga och förhindra att barn och unga över huvud taget dras in i kriminella sammanhang men också för att med stor kraft kunna dra ut dem därifrån om de ändå har hamnat där. Jag är förvånad över att detta inte har gjorts tidigare. Jag är fullt medveten om de svåra intresseavvägningar som ligger i detta.

Så sent som i onsdags gav vi ett särskilt uppdrag till polisen, Socialstyrelsen och Statens institutionsstyrelse att med hög precision ge oss en gemensam lägesbild av exakt var vi befinner oss när det gäller frågan om rekryteringen av de yngsta i nätverken. Man ska föreslå nya effektiva samarbetsformer med förebild i andra delar av arbetet mot den grova organiserade brottsligheten och komma med en uppdaterad åtgärds katalog när det gäller hur vi ska möta detta. Det handlar i hög grad om att förebygga och förhindra.

Med detta sagt måste vi också se sanningen i vitögat. Det är många av de allvarligaste brotten – dödsskjutningarna och de allvarliga sprängningarna – som utförs av barn och unga. Då är de brottsliga, och då ska de lagföras och straffas för det. Det handlar både om brottsoffrens upprättelse och om det omgivande samhällets behov av ett skydd mot den grova organiserade brottsligheten.

Jag tror att en viktig sak för att åstadkomma både och är att särskilja de grövsta unga brottslingarna från de andra barnen och ungdomarna. Därför kommer vi att gå fram med en reform om särskilda ungdomsfängelser som har ett dubbelt syfte. Ett syfte är att säkerställa att brottslingar som den 17-åring som fritogs förra veckan – jag är fullt medveten om att vi inte

Prot. 2022/23:94
21 april

Svar på
interpellationer

har alla detaljer och att det är en pågående rättsprocess – måste tas om hand av en del av vår ordning som har erfarenhet, resurser och lagstiftning på sin sida. Det kommer också att lätta på trycket gentemot andra delar av samhällslivet, som då kommer att kunna mobilisera sina resurser för barn och unga som ännu inte har trillat ned i den allra grävsta kriminaliteten.

När det gäller de frågor som togs upp om visitationszoner och ökad möjlighet att använda preventiva tvångsmedel som hemlig avlyssning och sådant finns det mycket beprövad erfarenhet i andra länder som har lyckats vända utvecklingen. Den typen av verktyg är utomordentligt viktiga.

Vad gäller visitationszonerna har vi en 25-årig dansk erfarenhet att luta oss mot. Vad gäller hemliga tvångsmedel är det ingen tillfällighet att svensk polis och svenska åklagare pekar på värdet av möjligheten att använda till exempel hemlig avlyssning inte bara när man har en konkret brottsmisstanke utan också för att man ska kunna rikta det mot de kriminella nätverken för att förhindra och förebygga att skjutningar och sprängningar över huvud taget äger rum.

Jag är medveten om avvägningarna mellan personlig integritet och effektiv brottsbekämpning, men samhällsutvecklingen har fört oss till en punkt där den effektiva brottsbekämpningen måste få flytta fram sina positioner.

Anf. 30 ANNA WALLENTHEIM (S):

Herr ålderspresident! Jag vill börja med att kommentera detta med sekretesshindren. Det står vi socialdemokrater helt bakom. Det var en utredning som den socialdemokratiska regeringen påbörjade och som vi nu ser fram emot ska komma med sina förslag. Precis som justitieministern säger är detta otroligt viktigt för att fånga upp barn och unga i rätt tid.

Som jag nämnde i mitt första replikskifte med statsrådet Strömmer är vi socialdemokrater villiga att se över lagstiftningen för att försäkra att vi kommer till rätta med ungdomsbrottsligheten och se till att vuxna som utnyttjar barn i brottslig verksamhet får kännbara straff. Vi är villiga att öka maximitiden för slutna ungdomsvård med mera. Men vi ser också att det finns saker som behöver åtgärdas.

Framför allt vill vi jobba mer förebyggande, för mer behöver göras. Vi kan inte tillåta att vi i Sverige har ett skolsystem inte ger alla barn rätten till en likvärdig skola. Vi kan inte tillåta att klyftorna växer och att barnfattigdomen ökar. Vi kan inte acceptera den trångboddhet som vi ser i utsatta områden som framför allt gör att barn hamnar i kläm.

Vi kan inte acceptera att barn inte får se sina föräldrar gå till jobb eller utbildning, för det är otroligt viktigt att barn också får vuxna förebilder. Vi kan därför inte acceptera att föreningslivet drar sig tillbaka eller att det inte finns vuxna förebilder i områden där det är viktigt att de finns.

Vi kan inte acceptera att vi i Sverige 2023 gör skillnad på barn och barn.

Jag vill passa på att tacka statsrådet för den här interpellationsdebatten och för de svar som getts. Även om jag såklart hade önskat lite tydligare svar på vissa frågor eller helst hade sett att regeringen var beredd att backa från några av sina förslag väljer jag att snälltolka ministern.

Men jag vill också vara tydlig med att vi socialdemokrater kommer att följa den här utvecklingen. Vi kommer att följa arbetet noggrant. Jag kom-

mer att ta med mig de svar jag har fått om att barnperspektivet ska ingå i lagstiftningsarbetet.

Herr ålderspresident! Jag vill avsluta med att säga att ministern ska vara medveten om att ifall detta inte genomförs kommer han att få höra det av mig och mitt parti i andra debatter, och jag tror att han också kan räkna med att få höra det av alla barnrättsorganisationer som vill se till att barnkonventionen faktiskt efterlevs.

Anf. 31 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ålderspresident! Jag vill också tacka för debatten, Anna Wallentheim!

Det känns oerhört angeläget att så snart tillfälle ges prata om det som måste sägas vara en av de största strukturella utmaningar vi har när det gäller den grova organiserade brottsligheten, nämligen det jag skulle kalla insocialiseringen av barn och unga i kriminella nätverk i väldigt tidig ålder. Nyrekrytering känns som ett överspelat ord. Det gör också att de blir väldigt grova och brutala brottslingar alldeles för tidigt. Helst ska de inte bli det över huvud taget, naturligtvis, men det är en utveckling som vi har allra största anledning att ta på utomordentligt stort allvar.

Jag vill också bekräfta att det självklart är så att barnkonventionen, som är svensk lag, ska efterlevas. Med hygglig egen erfarenhet av att arbeta med rättighetsfrågor vill jag också säga att de här rättigheterna – kanske i synnerhet i en lagstiftning av barnkonventionens natur – inte är trumf, utan det sker alltid en intresseavvägning. Tittar man på de motiv som ligger bakom konventionen ser man också väldigt tydligt ett starkt brottsofferperspektiv, och ett starkt behov av ett samhälleligt skydd mot grov brottslighet är sådant som ingår i den avvägning som ska göras i varje enskilt fall, oavsett om det gäller straff eller preventiva tvångsmedel eller vad det nu kan vara. Den avvägningen avser vi att göra på ett mycket seriöst sätt, och jag välkomnar verkligen fler partier om de vill vara med i det arbetet.

Jag vill avsluta med att säga att den här indelningen i mjukt och hårt som vi ibland hör – att det förebyggande är mjukt och det straffrättsliga hårt, att rättsstaten är hård och socialstaten mjuk, det perspektivet – måste vi verkligen lämna. Den rättsstat och den socialstat som nu måste kliva fram måste göra det gemensamt och tala samma språk. Det språket ska vara varmt men också krävande, uppfordrande och tydligt. Annars kommer vi inte ha någon som helst chans att bryta den här utvecklingen.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2022/23:269 om den svenska industrins utveckling

Anf. 32 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr ålderspresident, åhörare på plats i Sveriges riksdags kammare och ni som tittar via riksdagens webbplats!

Lars Isacson har frågat mig på vilket sätt jag kommer att agera rörande de villkorade kraven om att stoppa investeringar i norra Sveriges utveckling och på vilket sätt jag kommer att agera för att förenkla tillstånds-

Prot. 2022/23:94
21 april

Svar på
interpellationer

processen så att man snabbt kan bygga havsbaserad vindkraft. Vidare har Lars Isacson frågat mig vilka insatser regeringen har vidtagit för att säkra industrins kompetensförsörjning.

Vi ser en omfattande nyindustrialisering i Norrbottens och Västerbottens län och på många andra platser kopplad till fossilfri produktion och elektrifiering. Regeringens samordnare för näringslivets hållbara omställning och samhällsomvandlingen i Norrbottens och Västerbottens län, Peter Larsson, redovisar i sin rapport från november 2022 de kliv som tagits, den samhällsomvandling som äger rum och hur industrins möjligheter och utmaningar ser ut framöver.

I januari aviserade regeringen att en samlad strategi för norra Sverige för att accelerera den industriella gröna omställningen kommer att tas fram. Strategin kommer att vara holistisk och långsiktig och främja den gröna nyindustrialiseringen. Den kommer att beröra områden som energi, gruvor, kompetensförsörjning, samhällsservice samt bostäder och infrastruktur.

Regeringen arbetar målmedvetet och aktivt med åtgärder på ett nationellt plan för att förenkla och snabba på tillståndsprocesserna och öka takten i energiomställningen. Miljötillståndsprocesserna ska förenklas och förkortas.

Exempelvis har Miljöprövningsutredningens betänkande (SOU 2022:33) remitterats, och ärendet bereds nu i Regeringskansliet. Vidare ska en utredning tillsättas för att förenkla och förkorta miljötillståndsprövningen enligt miljöbalken genom att göra den mer flexibel, effektiv och förutsebar. Syftet är att säkra näringslivets konkurrenskraft och svensk industriproduktion och främja en grön omställning med export av klimativänliga produkter och teknik. Energimarknadsinspektionen har fått mer resurser i budgeten för 2023, bland annat för att förkorta ledtiderna i tillståndsprocesserna för elnät, och Naturvårdsverket har fått i uppdrag att ta fram en mer utförlig vägledning om miljöprövning.

En av regeringens främsta prioriteringar är att arbeta för att säkra ny planerbar elproduktion i Sverige. Energipolitiken behöver utvecklas och ta höjd för att kunna möta en ökad elanvändning. Regeringen arbetar för att förbättra förutsättningarna för ny kärnkraft och har föreslagit ändringar i miljöbalken för att ta bort begränsningen av antalet kärnkraftsreaktorer samt tillåta nya reaktorer på fler platser än nuvarande tre. Klimaträtsutredningen har i sitt slutbetänkande *Rätt för klimatet* (SOU 2022:21) föreslagit ett antal nya bestämmelser samt ändringar i ellagen och miljöbalken som ska underlätta utbyggnaden av elproduktion och elnät. Regeringen har redan tagit Klimaträtsutredningens förslag om förbättrad vägledning vidare, bland annat genom uppdrag i regleringsbrevet till Boverket och Naturvårdsverket.

Regeringen fäster stor vikt vid en god kompetensförsörjning såväl för näringslivet som i välfärden för att säkra vår konkurrenskraft. Att svenska företag har tillgång till den kompetens som behövs för att kunna utvecklas och växa i Sverige är viktigt för Sveriges förmåga att driva på klimatomställningen och skapa nya jobb i hela landet.

Arbetsförmedlingen har en viktig roll i detta sammanhang. Det avspeglas också i myndighetens nya instruktion, som trädde i kraft i december 2022. I den återfinns ett tydligt uppdrag kopplat till kompetensförsörjning. Arbetsförmedlingen ska utveckla och förbättra arbetet med kom-

petensförsörjning vid stora företagsetableringar och företagsexpansioner. Arbetsförmedlingen har också, vid sidan om det generella arbete som myndigheten bedriver, inrättat ett kansli för omvandling och matchning i norr med kontor i Skellefteå. Kansliet arbetar med både privata och offentliga arbetsgivare för att i så stor utsträckning som möjligt motverka kompetensbrist. Vi följer detta arbete med stort intresse, beredda att bistå ytterligare från nationell nivå.

Prot. 2022/23:94
21 april

Svar på
interpellationer

Anf. 33 LARS ISACSSON (S):

Herr ålderspresident! Tack, statsrådet Ebba Busch, för svaret om den svenska industrins utveckling!

År 2010 blev jag kommunalråd i tillverkningsindustrikommunen Avesta. År 2011 blev det neddragningar i stålindustrin. Det var kris. År 2012 var det kris i pappersindustrin. På ett år tappade vi 946 jobb inom tillverkningsindustrin i Avesta kommun. I vårt arbetsmarknadsområde med 10 000 arbetstillfällen tappade vi nästan 10 procent på ett år.

När det pratades om svensk industri då pratade dåvarande statsminister Fredrik Reinfeldt om den som basically gone. I riksmidierna beskrevs Bergslagen som ett rostbälte, som badlands, som en skräpyta.

Det var av den här anledningen vi startade något som kallas Avestasamtalen om svensk basindustris framtid. Vi tyckte att ingen pratade om svensk industri. Vi har de här samtalen med näringslivet, akademien och industrikommunerna tillsammans med rikspolitiken.

År 2015 var temat för samtalen energipolitik, och då var det en energioverenskommelse som efterfrågades. År 2016 kom en energioverenskommelse. Jag kan väl inte säga att det var tack Avestasamtalen, men vi kanske bidrog med någonting.

Sedan 2011 och 2012 har synen på svensk basindustri verkligen förändrats. År 2014 satte Stefan Löfven en ny industripolitik högt upp på agendan. Dåvarande näringsminister Mikael Damberg var med och tog fram Industri 4.0. Svensk industri är återigen världsledande och visade inte minst under coronapandemin hur viktig den är för svenskt välstånd och svensk bnp. Detta utgör en upprättelse och väcker en stolthet inte minst i bruksorter som den jag kommer från.

Min rädsla är att vi är tillbaka i det gamla synsättet att industrin är basically gone. Det kanske låter hårt, men så kan man tolka de ifrågasättanden och utspel om att försöka strypa industriinvesteringar i den gröna omställningen som har kommit de senaste månaderna från regeringspartier, SD och borgerliga ledarskribenter. Detta var, herr ålderspresident, anledningen till att jag ställde min fråga till statsrådet.

Jag tycker att statsrådet i sitt svar resonerar bra om tillståndsprocesser och hur vi kan effektivisera dem. Jag tycker också att det är helt nödvändigt.

Det är också bra att du lyfter upp den statliga samordnaren i norr. Men detta är något vi behöver se i hela landet. Jag hoppas att det arbetssättet och de lärdomarna sprider sig, för detta gäller inte bara Norr- och Västerbotten. Jag tror att alla som har jobbat med stora etableringar och investeringar vet att statens samordning är ett problem. Du möter länsstyrelsen, Lantmäteriet, Trafikverket, Svenska kraftnät, Vattenfall – alla jobbar i stuprör, och ingen har mandat att samla dem.

På tal om expansion och etableringar i hela Sverige undrar jag om näringsministern har någon idé om vilken som är den största industriorder som har kommit till Sverige.

Vidare kvarstår min första fråga: Kommer ministern att agera rörande de villkorade kraven om att stoppa investeringar i norra Sverige? Kan statsrådet säga något om de ansökningar om havsbaserad vindkraft som finns på regeringens bord? Och vet hon vilken som är den största industriorder som kommit till Sverige?

Anf. 34 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr ålderspresident! Jag vill verkligen tacka Lars Isacson för dessa frågor från ett före detta kommunalråd till ett annat. Jag tror, herr ålderspresident, att det finns en större förståelse bland oss, som är vana vid att inte bara kunna ta oss framåt med storslagna tal – vi måste också leverera till kommuninvånarna. De kommer att se om det där vårdboendet som kommunens invånare behöver finns där eller inte i rätt tid. De kommer att se om förutsättningarna finns för att säga ja till den nya fabrik eller det nya företag som vill etablera sig.

Vi har också, herr ålderspresident, erfarenhet av hur mycket potential, lokalt och regionalt, som aldrig förverkligas för att man hamnar i kläm mellan olika nationell lagstiftning som tillämpas olika i olika delar av landet och reglerar tillståndprocesser och tidsperspektiv som inte går i takt med behoven när det gäller att ta till vara den fulla potentialen. Jag hoppas att det finns möjlighet att kroka arm i flera av dessa frågor framöver.

Jag vill också, för att möta den oro som ledamoten lyfter kring vad som egentligen gäller i fråga om regeringens syn på industrin, slå fast att den här regeringen är besjälad av att företagen är Sveriges jobbskapare. Vi har bäst förutsättningar att klara den gröna omställningen i samarbete med näringslivet. Det är näringslivet som på många sätt sitter i förarsätet för den gröna omställningen, och det är de producerande delarna av Sverige som vi behöver ta till vara: vår tunga, viktiga, stolta industri. Det är den som har byggt välståndet i Sverige och banat väg för att ett litet, exportberoende land i norra Europa blivit absolut världsledande i så många delar, inte minst vad gäller vår skog och vår malm. Det är de som nu verkligen visar att något med så stolt, lång och gammal historia också i allra högsta grad är framtiden för vårt land.

I förrgår kom jag hem efter två dagar i Västerbotten, där jag besökte Renström, Bolidens gruva utanför Skellefteå som är Sveriges djupaste. Här visas verkligen att Sverige har svaret på den så kallade million dollar question, den stora, svåra frågan om det går att klara grön omställning och högt satta klimatmål och samtidigt värna arbetstillfällena och en stark välfärd. Svaret är ja.

Vi kommer att ha fler inlägg, så jag börjar beta av lite mer detaljer när det gäller de följdfrågor som ledamoten ställde. Den absolut viktigaste, stora frågan i denna interpellation, som jag uppfattar det, handlar om huruvida strategin nu kommer att bytas ut och om jag som energi- och näringsminister delar synen att vi ska villkora satsningarna i norra Sverige med kärnkraft i södra Sverige.

Nej. Vi behöver se att det har varit precis tvärtom – att det kanske snarare är norra Sverige som borde ha villkorat en del av det som har hänt i södra Sverige. Norra Sverige ska inte behöva kompensera för att södra

Sverige har blivit av med 3 000 megawatt planerbar el; jag tror att min syn på besluten om Ringhals 1 och 2 är väl känd. Vi måste stoppa synen att norra Sverige ska lösa södra Sveriges problem.

Anf. 35 LARS ISACSSON (S):

Herr ålderspresident! Tack, statsrådet Ebba Busch, inte minst för det tydliga svaret på min första fråga om de villkorade kraven – det uppskattas verkligen!

Jag är här och debatterar industripolitik med dig, men jag hade också en inbjudan till Boliden och Garpenberg för ett gruvbesök i dag. På tal om industritradition har de haft oavbruten industriproduktion sedan år 1000 – det är rätt imponerande.

Jag förstår att frågan om den största industriordern är svår att svara på. Det kan bero på att detta inte får så stort utrymme i nationella medier. Hitachi Energy i Ludvika/Smedjebacken fick för någon vecka sedan en order på transformatorer och energioverföring för havsbaserad vindkraft på 147 miljarder kronor, en hisnande summa. Jag kollade vad statsbudgetens inkomster för 2022 var: 1 286 miljarder. En order på 147 miljarder fick inte ens en notis i Aftonbladet eller Expressen; det blev artiklar i Nya Ludvika Tidning.

När det gäller kompetensförsörjning till de nya industrierna eller till expansioner, som i Hitachifallet, hänvisar ministern i sitt svar till Arbetsförmedlingen. Det tror jag faktiskt inte lugnar något kommunalråd eller företag. Arbetsförmedlingen är avlövad och har tappat mycket kännedom om det lokala näringslivet. Den reformering av Arbetsförmedlingen som ingick i januariavtalet gjorde det inte bättre, och där har vi socialdemokrater också ett ansvar.

Men satsningen på Arbetsförmedlingen med 50 miljoner rimmar illa med att man samtidigt i höstbudgeten drar ned med 1,5 miljarder på arbetsmarknadsåtgärder. Om 50 miljoner delas på landets kommuner ger det 50 000 kronor till Smedjebacken och 130 000 till Ludvika, där det kommer en ny order på 147 miljarder och det behövs tusentals nya arbetare.

Du var talare på Svenskt Näringslivs företagardagar för några veckor sedan, där jag också var med. På Svenskt Näringslivs hemsida står följande: ”Just nu sker en global kapplöpning. Länder och regioner tävlar om att leda omställningen till en fossilfri ekonomi. I Sverige investeras i utvecklingen av ny teknologi, digitala lösningar, fossilfria industrier och innovationer som både minskar utsläpp och kortar avståndet mellan människor.” Man skriver vidare: ”Risken är annars att Sverige halkar efter. [...] Att den gröna omställningen försenas och att vinnarna koras någon annanstans. Med rätt förutsättningar kan svenska företag fortsätta att lösa våra största utmaningar.”

I Tidningen Näringslivet kan man läsa att SSAB:s vd Martin Lindqvist säger: ”Tåget för svensk konkurrenskraft går nu när det gäller produktionen av fossilfritt stål. Vi är mitt i ett globalt race. Både USA och Finland vill ha vår koldioxidfria tillverkning.”

Volvo Lastvagnar har indikerat att man överväger att lägga ny produktion i USA. Northvolt pratar om att man är uppvaktad av USA, som vill att man ska investera där i stället för i EU och Sverige.

Prot. 2022/23:94
21 april

Svar på
interpellationer

Herr ålderspresident! Jag är lite rädd för att Tidöpartierna och svensk höger bidrar aktivt till denna utveckling, framför allt på två sätt: genom att motarbeta vindkraftsutbyggnad och genom att inte bjuda in till energipolitiska samtal. Jag vill fråga energiministern varför man inte vill ha en blocköverskridande energiöverenskommelse med gemensamma långsiktiga spelregler, något som efterfrågas av näringslivet.

Anf. 36 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr ålderspresident! Det finns några frågor om kompetensförsörjning som jag skulle vilja utveckla och återkomma till, men låt oss ta upp den sista delen.

Jag har inte träffat någon företagare från någon del av näringslivet eller någon organisation som säger att det är precis den här formen, det här upp-lägget eller den här gruppen som behövs för långsiktighet för spelreglerna. Många säger att det inte behöver vara fråga om en ny energiöverenskommelse, bara de vet vad som gäller.

Jag skulle vilja returnera frågan till Lars Isacson: Vad är vi inte överens om vad gäller energipolitiken? Min bild är att det finns fyra samarbetspartier som utgör en majoritet i Sveriges riksdag. Det finns en enorm vilja från min sida som ansvarig minister i regeringen att kroka arm med Socialdemokraterna kring förutsättningarna för en grön omställning och inte minst industrins förutsättningar.

Är det någon del i energipolitiken som vi är oense om? Jag uppfattar att vi nu banar väg för sol och vind på land och till havs. Vi vill korta tillståndprocessen, och vi vill gå ännu längre än vad man har lyckats gå hittills. Vi vill bana väg för ny kärnkraft och även forskning och innovation för den typen av krafttillförsel som inte finns i dag.

Är det någon del där vi inte är överens? Min bild är att vi nu är fem partier som har en tydlig grund för energiförsörjningen i Sverige. Är det någon del där vi inte är överens? Då kan det finnas utrymme för förhandlingar. Men finns det någon del där vi är oense?

Anf. 37 LARS ISACSSON (S):

Herr ålderspresident! Jag tror att regeringen och Socialdemokraterna snabbt skulle kunna komma överens om en energiöverenskommelse, det vill säga långsiktiga spelregler. Det jag är rädd för, och även många andra socialdemokrater, är Sverigedemokraternas syn på att stoppa eller ta bort vindkraft. Det är mitt svar – inte partiets svar.

Sedan var det frågan om nödvändiga satsningar på energiproduktion. Vi måste fortsätta. Det kan inte bli ett kulturkrig mot klimatet, eller för kärnkraft och mot vindkraft, utan vi behöver alla energislag.

Jag vill tacka näringsministern för debatten, och jag önskar att vi hade haft mer tid. Men vi kanske kan hitta det senare. Men jag tänkte drista mig till att göra några medskick: Bjud in till en blocköverskridande energiupp-görelse! Säg ja till de färdiga ansökningarna för havsbaserad vindkraft som finns på regeringens bord! Gå vidare med ny kärnkraft! För att det ska gå någorlunda snabbt säger jag, som tidigare har varit kommunalråd, att man ska bygga där kärnkraft redan finns, det vill säga i kärnkraftskommunerna där det finns en kunskap och ett stöd i befolkningen. Om det är svårt för en kommunpolitiker att bygga vindkraft är det inte lättare att få igenom kärnkraft som granne. Effektivisera vattenkraften, men gör det på ett sätt

där också levnadsvillkoren för människor, djur och natur har större betydelse än i dag. Vi behöver mer vindkraft och solkraft samt tydliga spelregler för hur de närboende och kommunerna som bidrar ska ersättas.

Det finns en framtid för svensk basindustri och våra industrikommuner. Man har klarat sig igenom alla industriella revolutioner hittills, och man vill fortsätta att göra det. Det måste också finnas en framåtanda, ett driv och en vision om att hela Sverige ska leva.

Ett stort tack för debatten och lycka till i ditt viktiga arbete!

Anf. 38 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr ålderspresident! Jag tackar Lars Isacson för interpellationen. Jag instämmer i bilden av att vi hade behövt några minuter till.

Jag börjar med att säga grattis till Smedjebacken. Jag är involverad i en del av processerna, och det är bland det finaste jag får lov att göra i mitt nya uppdrag. Då känner jag mig mest som ett kommunalråd, fast för Sverige, och försöker hjälpa företag att se fördelen med att placera stora order eller verksamheter i Sverige.

De tolv omriktarstationerna som finns i beställningen som Hitachi har lagt ska hjälpa till att överföra el från vindkraftsparker i Nordsjön och söderut. Det säger en del om vår stora utmaning. Det finns ett kraftigt överskott på elproduktion vissa dagar om året, men sedan finns inte tillräcklig effekt – inte el – där det behövs när det behövs. Vi behöver reda ut den ekvationen.

Jag vill ändå upprepa min fråga. Oavsett vad enskilda företrädare för Sverigedemokraterna, Liberalerna, Kristdemokraterna och Moderaterna säger är linjen att alla goda krafter behövs, där vindkraften och kärnkraften är inkluderad. Den linjen gäller. Där råder inga tvivel, oavsett vad enskilda säger. Men när det gäller hur vi får upp takten och tempot vill jag gärna kroka arm med Socialdemokraterna.

Jag instämmer i bilden av att vi inte kan lägga frågan om kompetensförsörjning på Arbetsförmedlingen. Det sker en jättesatsning på yrkesutbildningar framöver. Vi kommer att behöva göra mer av sådant. Det finns stora brister på folk i många av dessa yrken, och det behöver ske mycket handfast i det lokala perspektivet. Mitt departement är ansvarigt för att hålla ihop det vi kallar strategi norr, och det vore fruktbart att få sitta ned och få höra konkreta inspel om hur vi gör det på bästa sättet.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2022/23:299 om felrapportering av fiskefångster

Anf. 39 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr ålderspresident! Linnéa Wickman har frågat mig om jag tänker informera EU-ländernas fiskeriministrar om felrapporteringen inför kommande kvotsättning, om jag avser att vidta åtgärder med anledning av Havs- och vattenmyndighetens larm om systematisk felrapportering och om ja, vilka initiativ jag kommer att ta.

Prot. 2022/23:94
21 april

Svar på
interpellationer

Herr ålderspresident! Fiskerikontrollen regleras till största del genom EU-lagstiftning, men det finns även nationella regler. De viktigaste målen för EU:s kontrollsystem är att säkerställa att endast tillåtna mängder fisk fångas, att nödvändiga uppgifter för att bedöma fiskemöjligheter samlas in och att regler och sanktioner tillämpas likvärdigt inom Europeiska unionen.

Det finns brister i EU:s nuvarande kontrollsystem, och regeringen stöder därför den översyn av regelverket som EU-kommissionen inledde 2018. Inom översynen av regelverket föreslås ett flertal åtgärder som förväntas komma att förstärka fiskerikontrollen och fångstrapporteringen. Nationellt prioriteras fiskerikontrollen också högt, och de ansvariga myndigheterna Havs- och vattenmyndigheten och Kustbevakningen har på uppmaning av regeringen identifierat en rad åtgärder för att förstärka fiskerikontrollen. Myndigheternas anslag har därefter också höjts för just detta ändamål.

För att komma till rätta med brister i efterlevnaden av landningsskyldigheten och för att förbättra fångstrapporteringen genomför Havs- och vattenmyndigheten ett pilotprojekt med kameraövervakning av fångsten ombord på fiskefartygen. Havs- och vattenmyndighetens pilotprojekt kommer att ge värdefull kunskap och erfarenhet av utrustningen inför att riskfartyg inom hela EU förväntas komma att utrustas med kameraövervakningssystem genom den reviderade kontrollförfordningen.

I det storskaliga pelagiska fisket landas fångsten osorterad. Vid kontrolltillfällen i hamnar runt Östersjön har det visat sig att totalmängden i fångsterna stämmer förhållandevis väl med kontrollresultaten medan uppskattningen mellan olika arter, framför allt sill och skarpsill, varierar i högre utsträckning.

En rad åtgärder för att förbättra fångstrapporteringen i det pelagiska fisket genomförs för tillfället. Havs- och vattenmyndigheten har påbörjat en översyn av de regler och rutiner som är gällande vid pelagiska landningar och genomför försök tillsammans med pelagiska fartyg för att förbättra möjligheterna för fiskare att uppskatta fångstsammansättningen ombord.

Datainsamlingen och forskningsunderlaget för att kunna uppskatta fångstnivåer och de pelagiska beståndens status i Östersjön anses dock vara god, och Internationella havsforskningsrådet, ICES, lämnar därför årligen så kallad analytisk rådgivning om maximal hållbar avkastning för de pelagiska bestånden i Östersjön.

I ICES rådgivning inför beslut om TAC:er och kvoter, det vill säga totalt tillåtna fångster, ingår tillämpningen av försiktighetsansatsen och EU:s fleråriga plan för Östersjön, som ska säkerställa att fiskemöjligheterna är hållbara på lång sikt enligt maximal hållbar avkastning. Försiktighetsansatsen innebär att risken för att beståndet ska hamna utanför säkra biologiska gränser ska vara låg på lång sikt. ICES beaktar osäkerhetsfaktorer och andra svagheter i dataunderlaget om ICES bedömer att dessa riskerar att påverka bestånden negativt.

Efterlevnad av fiskets regler är en förutsättning för att fiskeriförvaltningens mål ska uppnås och för att beslutade fiskekvoter ska följas. Regel efterlevnad och fiskerikontroll har därför hög prioritet för regeringen.

Herr ålderspresident! Tack, landsbygdsministern, för svaret på interpellationen!

”Det skulle kunna vara så att man medvetet rapporterar fel för att maximera sitt kvotutnyttjande och indirekt sin vinst genom att skapa konkurrensfördelar gentemot fiskare som rapporterar korrekt.”

Så uttalar sig en medarbetare på Havs- och vattenmyndigheten i ett reportage från SVT Gävleborg. Utifrån sina kontroller av fisket misstänker de att ett omfattande och systematiskt fusk pågår vid inrapportering av storleken på fångsterna. Det beskrivs vara mer regel än undantag att de faktiska fångsterna är större än vad som rapporteras in. Framför allt beskriver myndigheten att den egentliga fördelningen mellan arterna skarpsill och strömming, som vi säger där jag bor, rapporteras in felaktigt.

Längs Bottenhavets och Östersjöns kust är det ett hårt fisketryck på skarpsill och strömming från det storskaliga industrifisket med trålning. Det är just bland de storskaliga industritrålarna som Havs- och vattenmyndigheten ser att de egentliga fångsterna är större och att fördelningen av de fiskarter som tas upp inte stämmer. En misstanke som går att ha i detta är att man till exempel rapporterar skarpsill som sill eller strömming för att få fortsätta att fiska på skarpsill trots att man redan har fyllt sin kvot.

Allvaret i larmen om felrapportering ska ses i ljuset av att industrifisket de senaste 20 åren har rapporterat in en extrem ökning av fångster, medan fångsterna för de lokala småskaliga yrkesfiskarna har minskat markant. Deras kvoter har inte kunnat fyllas på länge. Industrifiskets uttag och press på fiskbestånden är alltså stort, sannolikt till och med större än vad vi vet om.

Under lång tid har småskaliga kustfiskare, sportfiskare, länsstyrelser och kommuner längs ostkusten samstämmigt kunnat påvisa en väldigt oroande och akut situation för strömmingen, som har en central roll i ekosystemet och för andra arter i havet. Den akuta situationen för strömmingen bekräftas av SLU, som vid provfiske förra året fick upp ungefär 8 procent av det antal som man fick upp på 80-talet.

Detta får en rad konsekvenser för hela ekosystemet, för fiskens kraft att stå emot yttre miljöpåverkan men även för Sveriges livsmedelsproduktion och beredskap och för fortlevnaden för de småskaliga yrkesfiskarna längs kusten.

Herr ålderspresident! Jag noterar att statsrådet i interpellationssvaret beskriver att regeringen delar bilden att EU:s nuvarande kontrollsystem är ett problem och stöder den översyn av regelverket som påbörjades för hela fem år sedan.

Inget svar ges dock på frågan om statsrådet kommer att säkerställa att informationen om den omfattande felrapportering som HaV tydligt påvisar kommer att rapporteras till statsrådets kollegor och havsforskningsrådet ICES. Detta är en helt grundläggande och viktig kunskap att delge forskare hos ICES och statsrådets kollegor inför bedömningen av kommande kvoter.

Jag hoppas att statsrådet i sitt nästa inlägg kan svara på frågan om huruvida kunskapen om felrapporteringen kommer att föras vidare.

Anf. 41 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr ålderspresident! Jag vill börja med att tacka för ledamotens stora intresse för fiske och fiskbeståndens situation.

Som jag nämnde i mitt inledande anförande gör HaV en översyn av rutiner och regler vid pelagiska landningar och genomför försök tillsammans med pelagiska fartyg för att förbättra möjligheterna för fiskare att uppskatta fångstsammansättningen redan ombord. Det är precis så jag vill att myndigheter ska göra – hjälpa företag att göra rätt. Det är positivt att Havs- och vattenmyndigheten genomför den typen av riktade kontrollinsatser. Fiskerikontrollen har som sagt hög prioritet för regeringen.

Till skillnad från vad interpellanten uttalar visar kontrollerna på en god uppskattning av den totala fångstmängden. Att inte uppskatta den totala fångsten rätt är en överträdelse. Att felaktigt uppskatta fördelningen mellan arter i en fångst är dock inte en överträdelse i Östersjön.

Pelagiska fångster förvaras i tankar ombord på fartyget. De fångster som ska användas till humankonsumtion sorteras normalt vid landningen, men de fångster som ska användas för industriändamål, till exempel djurfoder, sorteras inte.

Om sortering inte sker ska de olika arterna fastställas med hjälp av provtagning enligt en viss metod. Utmaningarna med denna provtagning och att fångster inte sorteras vid landningar delar vi med alla EU-länder som tar emot den typen av fångster.

Sill och strömming omfattas som ledamoten vet av den gemensamma fiskeripolitiken och nyttjas av många medlemsstater. Datainsamlingen och forskningsunderlaget för att kunna uppskatta fångstnivåer och de pelagiska beståndens status i Östersjön anses dock vara tillräckligt god, och ICES lämnar därför, som jag nämnde tidigare, årligen så kallad analytisk rådgivning om maximal hållbar avkastning för de pelagiska bestånden i Östersjön.

I ICES rådgivning ingår tillämpningen av försiktighetsansatsen och EU:s fleråriga plan för Östersjön, som ska säkerställa att fiskemöjligheterna är hållbara på lång sikt enligt maximal hållbar avkastning.

Jag uppfattar inte att interpellationen i sak handlar om strömmingen i Östersjön, men naturligtvis finns det kopplingar. Jag får i det sammanhanget upprepa det jag sagt i andra debatter här i kammaren: Vi ska vara medvetna om att strömmingsfrågan är komplicerad och att det fortfarande saknas kunskap. Övergripande är det viktigt att vi först får reda på vad som är orsaken eller, troligtvis, orsakerna till något för att därefter kunna vidta rätt åtgärder för att komma till rätta med eventuella problem.

Anf. 42 LINNÉA WICKMAN (S):

Herr ålderspresident! Om man är uppväxt vid kusten i Gävleborg är det omöjligt att inte se vilken negativ påverkan som utfiskningen av till exempel större strömming har haft och har på våra kustsamhällen. Där slås småskaligt kustnära fiske ut, och ätbar fisk finns knappt kvar, till förmån för industrifisket och dess trålning efter fisk som mals ner till fiskmjöl och alltså inte blir mat på våra tallrikar och inte ökar den svenska livsmedelsproduktionen.

Det är också omöjligt att inte se vilken potential livskraftiga fiskebestånd skulle ha för de lokala jobben och ekonomin, svensk livsmedelsproduktion och turismen och förstås för de småskaliga yrkesfiskare som har funnits i generationer, som finns kvar och som kämpar samt givetvis för friskare marina ekosystem.

Det är uppenbart att det krävs krafttag och skyndsamma förvaltnings- och skyddsåtgärder för att trygga fiskbestånden. Jag noterar att statsrådet beskriver att kunskapsläget är förhållandevis osäkert.

Jag noterar faktiskt att forskare, inte minst från ICES, har sagt att deras modeller blir så osäkra just utifrån att den fiskerapportering som kommer in är felaktig. Detta är helt avgörande. Om vi inte vet hur mycket fisk som fiskas upp blir det väldigt svårt att bedöma vad som är långsiktigt hållbara fiskbestånd.

Att i dag rapportera en felaktig fördelning av strömming och skarpsill ger i alla fall en straffavgift. Den är på runt 2 000 kronor oavsett hur stor överträdelsen är och oavsett det totala värdet på fångsten.

Det som vi politiskt behöver ställa frågor om, oavsett politisk färg, är om detta är rimligt och om incitamenten är tillräckligt starka för att rapportera rätt. Detta snedvrider förstås också konkurrensen. Det är ändå ett faktum att HaV rapporterar om att man ser en stor och systematisk felrapportering.

Med tanke på det allvarliga läge som vi ser för fiskbestånden, och för att till exempel strömmingen inte ska gå samma öde till mötes som torsken, behöver vi agera skyndsamt. Där menar jag att statsrådet har en väldigt viktig uppgift och ett väldigt viktigt uppdrag framöver att säkerställa att den kunskap som vår egen svenska myndighet har också når fram till EU när kvotsättning ska ske.

Jag tycker inte att svaren hittills riktigt tyder på att statsrådet kommer att säkerställa detta. Men jag hoppas att statsrådet har möjlighet att förtydliga detta i sitt nästa inlägg.

Anf. 43 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr ålderspresident! Jag vill börja med att konstatera att regeringens övergripande målsättning är att förvaltningsåtgärderna ska beslutas i linje med den gemensamma fiskeripolitikens mål och principer.

Det är varken helt nytt för 2022–2023 eller någon hemlighet att fångst-uppskattningar inte alltid stämmer. Det är en situation som både kommissionen och ICES är medvetna om och som ingår som en osäkerhetsfaktor.

Med detta sagt är det naturligtvis viktigt att rapporteringen förbättras och att brister i regelverket korrigeras. Därför är det arbete som Sverige för närvarande leder, i egenskap av ordförandeland i EU, med en översyn av EU:s regelverk för fiskerikontrollen viktigt. Bland annat ingår att det även i Östersjön införs en specifik toleransmarginal för uppskattning av artsammansättningen i en fångst, det vill säga att hantera det problem som HaV:s kontroller har visat på. Och regeringen stöder detta.

Men vi sitter inte still i båten. Även nationellt pågår ett utvecklingsarbete. Regeringen fortsätter med den budgetförstärkning för fiskerikontroll som riksdagen fattade beslut om 2022.

För att säkerställa korrekt rapportering av landad fångst vid osorterade landningar utvecklar HaV regelverket gällande vägning och artsammansättningsprov. HaV avser även att ta fram vägledning och utveckla nuvarande kontrollrutiner för denna del av regelverket. Detta arbete sker, vilket är oerhört väsentligt, i samarbete med andra medlemsstater.

HaV har bland annat utvecklat och förtydligat kärnprocesserna vid uppgiftslämnande och grunddata, sjöövervakning, fältkontroll och administrativ kontroll men även vägledning och support. Beroenden internt och externt när det gäller samverkansmyndigheter har tydliggjorts.

Rådgivningen från ICES om bestånden i Östersjön presenteras någon gång i maj eller juni. Denna ligger sedan till grund för förhandlingarna och beslut vid ministerrådsmötet i oktober för fiskemöjligheterna 2024.

Den 17 oktober 2022, några dagar innan jag tillträdde som landsbygdsminister, enades ett enhälligt ministerråd om fiskemöjligheterna i Östersjön för 2023. Sverige verkade, i linje med den ståndpunkt som fått stöd i riksdagen, för kvoter som ska leda till livskraftiga bestånd i hela Östersjön.

SLU pekar de facto på att det är många faktorer som påverkar fiskbestånden och fiskets bedrivande.

Utöver fiske antas strömmingsbeståndens dynamik och utveckling påverkas av en rad olika faktorer, exempelvis övergödning, salthalt, förekommande konkurrerande arter till strömming och inte minst förekomsten av predatorer som säl, annan fisk och skarv.

Anf. 44 LINNÉA WICKMAN (S):

Herr ålderspresident! För en tid sedan besökte yrkesfiskaren Dennis Bergman, från Bergmans fisk i Norrsundet i min hemkommun, riksdagen. Hans tydliga uppmaning till oss politiker var: Politikerna måste vakna. Vi behöver ett kraftigt minskat uttag av fisk i Östersjön och Bottenhavet. Använd försiktighetsprincipen! Den kustlekande strömmingen är nästan helt borta, och vi måste dra i handbromsen.

Jag noterar att statsrådet i svaret på interpellationen beskriver ett pågående pilotförsök med frivillig kameraövervakning av fångsten ombord på fiskefartygen. Det kommer att vara ett sätt att öka kunskapen om vilka fler åtgärder som vi behöver vidta för att komma till rätta med denna systematiska felrapportering. Men tyvärr har det varit ett väldigt lågt intresse från industrifisket att delta i detta. Jag tror att det kan vara så få som två fartyg som ingår.

Jag vill fråga statsrådet om han verkligen bedömer att det går att få ett vettigt resultat och om han är nöjd med att industrifisket tyvärr tycks ha ett så litet engagemang för att se till att fångstrapporteringen blir korrekt.

Jag vill avslutningsvis tacka statsrådet för debatten. Det är ett faktum att det enda rimliga och nödvändiga är att det ska vara dyrt att fuska. Det ska vara lätt att åka fast. Och det ska också kosta om man blir upptäckt. Detta kan vara vår sista chans framöver att rädda strömmingsbestånden. Och det absolut minsta som vi borde kunna göra är att säkerställa att vi inte har någon systematisk felrapportering, som Havs- och vattenmyndigheten nu ändå har larmat om. Det kan vi inte vara nöjda med.

Anf. 45 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):
Herr ålderspresident! Jag tackar ledamoten för en bra debatt. Jag upplever att vi alla i grund och botten ...

Prot. 2022/23:94
21 april

Svar på
interpellationer

(TJÄNSTGÖRANDE ÅLDERSPRESIDENTEN: Jag vill påminna om att kammarens överläggningar inte får störas av åhörare på läktaren.)

Herr ålderspresident! Jag upplever att vi alla i grund och botten vill ha samma sak – långsiktigt hållbara fiskbestånd som kan nyttjas av en konkurrenskraftig fiskerinäring, bestående av såväl större fartyg som av ett mer småskaligt kustnära fiske. För detta krävs att vi fortsätter att utveckla flera olika delar av fiskeriförvaltningen.

Rådgivningen från ICES är grunden för de förvaltningsbeslut som vi fattar inom EU, särskilt avseende nivån på de årliga fiskemöjligheterna. Att ICES har tillgång till relevanta data är därför helt avgörande och någonting som vi kontinuerligt arbetar med att förbättra.

Havs- och vattenmyndighetens uppdrag avseende orsakssambanden som påverkar strömmingen specifikt är ett exempel på detta, liksom att ministerrådet och EU-kommissionen åtagit sig att tillsammans med ICES förbättra kunskapsläget i samma fråga.

Utan en uppföljning av att förvaltningsbesluten efterlevs når vi inte våra mål. Därför måste vi också kontinuerligt utveckla fiskekontrollen. Detta pågår såväl på EU-nivå som nationellt och är ett arbete som regeringen prioriterar.

Under de sex månader som jag har suttit som landsbygdsminister har vi också utökat verktygen för HaV att vidta åtgärder som ska leda till att bestånden återhämtar sig på ett bättre sätt.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 11 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 20 april

2022/23:315 Tidöavtalet och OECD-Dac

av *Lotta Johnsson Fornarve* (V)

till statsrådet *Johan Forssell* (M)

2022/23:316 Arbetssituationen för polisen i region Nord

av *Isak From* (S)

till justitieminister *Gunnar Strömmer* (M)

2022/23:317 Statliga lån till Inlandsbanan

av *Isak From* (S)

till finansminister *Elisabeth Svantesson* (M)

2022/23:318 Folkbildning till alla grupper

av *Annette Rydell* (S)

till utbildningsminister *Mats Persson* (L)

§ 12 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 20 april

2022/23:581 Forskningsanslag som matchar utbildningsuppdraget
av *Peder Björk* (S)

till utbildningsminister Mats Persson (L)

2022/23:582 En nationell strategi för kompetensförsörjning

av *Serkan Köse* (S)

till arbetsmarknads- och integrationsminister Johan Pehrson (L)

2022/23:583 Ersättning vid skydd av värdefull natur

av *Malin Larsson* (S)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

§ 13 Kammaren åtskildes kl. 11.29.

Sammanträdet leddes
av tredje vice talmannen från dess början till och med § 7 anf. 18 (delvis)
och
av tjänstgörande ålderspresidenten Jan Ericson därefter till dess slut.

Vid protokollet

GERGÖ KISCH

/Olof Pilo

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Anmälan om faktapromemoria	1
§ 3 Anmälan om granskningsrapport	1
§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott	1
§ 5 Svar på interpellation 2022/23:300 om åtgärder mot utslagningen av elever.....	2
Anf. 1 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	2
Anf. 2 ÅSA WESTLUND (S).....	2
Anf. 3 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	3
Anf. 4 ÅSA WESTLUND (S).....	4
Anf. 5 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	5
Anf. 6 ÅSA WESTLUND (S).....	6
Anf. 7 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	6
§ 6 Svar på interpellation 2022/23:220 om Sveriges beredskap mot högerextremism och hot mot rikets säkerhet	7
Anf. 8 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	7
Anf. 9 MATTIAS VEPSÅ (S).....	8
Anf. 10 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	9
Anf. 11 MATTIAS VEPSÅ (S).....	10
Anf. 12 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	11
Anf. 13 MATTIAS VEPSÅ (S).....	12
Anf. 14 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	12
§ 7 Svar på interpellationerna 2022/23:238 och 286 om tillsyn av Polismyndigheten	13
Anf. 15 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	13
Anf. 16 PER-ARNE HÅKANSSON (S).....	14
Anf. 17 KATJA NYBERG (SD).....	15
Anf. 18 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	16
Anf. 19 PER-ARNE HÅKANSSON (S).....	17
Anf. 20 KATJA NYBERG (SD).....	17
Anf. 21 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	18
Anf. 22 PER-ARNE HÅKANSSON (S).....	19
Anf. 23 KATJA NYBERG (SD).....	19
Anf. 24 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	20
§ 8 Svar på interpellation 2022/23:222 om barnkonventionen och kriminalpolitiken.....	21
Anf. 25 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	21
Anf. 26 ANNA WALLENTHEIM (S).....	21
Anf. 27 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	22
Anf. 28 ANNA WALLENTHEIM (S).....	24
Anf. 29 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	25
Anf. 30 ANNA WALLENTHEIM (S).....	26
Anf. 31 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	27
§ 9 Svar på interpellation 2022/23:269 om den svenska industrins utveckling	27
Anf. 32 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	27

Anf. 33 LARS ISACSSON (S)	29
Anf. 34 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	30
Anf. 35 LARS ISACSSON (S)	31
Anf. 36 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	32
Anf. 37 LARS ISACSSON (S)	32
Anf. 38 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	33
§ 10 Svar på interpellation 2022/23:299 om felrapportering av fiskefångster	33
Anf. 39 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	33
Anf. 40 LINNÉA WICKMAN (S)	35
Anf. 41 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	36
Anf. 42 LINNÉA WICKMAN (S)	36
Anf. 43 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	37
Anf. 44 LINNÉA WICKMAN (S)	38
Anf. 45 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	39
§ 11 Anmälan om interpellationer	39
§ 12 Anmälan om frågor för skriftliga svar	40
§ 13 Kammaren åtskildes kl. 11.29.	40